

Nepriklausoma Lietuva

LITHUANIAN INDEPENDENCE • INDEPENDENT LITHUANIA

9(2087)

1974 m. KOVO – MARCH 5 d.

CANADA – MONTREAL (Established 1941)

SAVAITINIŲ IVYKIŲ APŽVALGA

OTTAWOS PLANAI

Praeitą savaitę prasidėjo nauja Kanados parlamento sesija. Kaip ir paprastai, ta proga vyriausybė per generalinį gubernatorių, šiuo metu tik naujai paskirtą Jules Leger, paskelbė savo metinę programą.

Pagrindinės toje kalboje palytos sritys buvo sekančios:

Skatinti krašte maisto gamybą, užtikrinti maisto tiekimą prielaimomis kainomis vartotojams ir gamybą skatinančias kainas ūkininkams.

Duoti paskolas ūkininkams ir žvejams jų gamybos priemonių modernizavimui.

Išlyginti transporto tarifus Kanadoje ir pagerinti grūdų pervežimą.

Išleisti federalinį prekybos banką smulkių prekybinių rinkų remimui.

Patobulinti nedarbo draudimą, remti namų statybą, išleisti valstybinę alyvos bendrovę, padidinti pensijas, panaikinti moterų diskriminaciją ir kt.

Atrodo, kad kurį laiką ir toliau Liberalus remis socialistinė Naujųjų Demokratų Partija.

PELNAS PADIDĖJO 36,9%

Didžiųjų korporacijų pelnas per praėjusius metus padidėjo 36,9%, lyginant su 1972 metais, kai tuo tarpu darbininkų atlyginimai pakilo per 12,2%, o 1972 m. tik 10,7%.

Atrodo, kad Naujųjų Demokratų partijos lyderis David Lewis turi daug pagrindo tvirtindamas, kad Kanadą ir JAV valdo ne vyriausybė, o didžiulios korporacijos. Neapraštas kaimo kiltimas kosta ne tik dėl darbininkų atlyginimų didinimo, kiek dėl didžiųjų korporacijų gėšumo pasipelninti, pradedant alyvos, metalų ir kitų žaliavų bendrovėmis ir baigiant gatavų produktų gamintojais. Jei bankai ir kredito kompanijomis, kurių paskolos vartotojams dabar visur kaunuoja virš 12% varžybos tarp liberalų ir konservatorių partijų yra ne kas kita, kaip dviejų brolių ginčas dėl pirmenybės, kadangi jų abiejų gramos nieko nesiskiria.

Pavyzdžių ieškoti toll nereta. Parlamentų atstovai persikelia iš vienos partijos į kitą dėl įvairiausių priežasčių. Štai, pav., garsusis Quebec'o buvęs liberalų teltisungumo ministras Claude Wagner, Bourassa išrinkus provincinui liberalų lyderiu, iš liberalų persikėlė pas konservatorius. Pagal "Star" reportažą Federalinė konservatorių partija už sutikimą kandidatuoti po jų sparnui sumokėjusi \$300,000.... Mat, buvo tikėtasi, kad jo pulliarumas padės partijai laimėti Quebec'ą. Deja, tik du konservatoriai tebuvo išrink-

ti iš 87. Konservatoriai dabar graužiasi, kad buvo padaryta klaida atsidedant ant šio laisvės (vyks kovo 23 d. drausmė". 3 v. V. Priščeplonvienokali pakeltus loasmens Hamiltone, Jaunimo Centre, kos pranešimas apie Kana - ir kad ateltyje tokių dalykų 48 Dundurn St. N. Registraci - dos mokyklų vadovybes ir ga - ja prasidės 9 val. Programa lmybes gauti valdžios pinigų, numatyta sekanti: 10 val. Suva - 4 v. P. Ancevičienės paskaita žlavimo atidarymas, prezidi - "Mokytojo darbas mažoje mo -

QUEBEC'O SILPNYBES

Noras sulygtinti alyvos kainas visoje Kanadoje gali turėti didelį pasekų dėl tolimesnės Kanados industrializacijos. Prerijų provincijoje ir Atlanto pakraščio provincijos industrinų žvilgsniu yra labai atsilikusios ir dėl to senai skundžiasi "Vidurio Kanados", atseit, Ontario ir Quebec'o domėnavimu. Dabar joms gera proga reikalauti iš Ottawos išlygtinti krašto industrializaciją, jeigu jau norima išlygtinti alyvos kainas.

Tačiau idomliausia, kad per separatizmą bei konstitucinius ginčus ir Quebec'as labai atsilikko nuo Ontario provincijos. Federalinės Prekybos ir Pramonės ministras Guy Saint-Pierre už 1973 metus patiekė šitokius davinius: Ontario turi 45% viso krašto petrocheminės pramonės (alyvos šalutinių gaminių), 80% pilno produkcijos, 90% automobilių, 97% automobilių dalių ir 45% aeronautinės gamybos. Taigi, Quebec'as industrializacijos žvilgsniu ne iš tolo nebeprilygsta savo kaimyninei Ontarito provincijai.

KALBŲ KONTRAVERSIJA

Federalinė valdžia tebesistengia Kanadą padaryti dvikalbe. Didelį federalinių tarnautojų nepasitenkinimą išaukė ministro Drury paraiškimas, kad sudarant būtinų dvikalbių valdžios postų Kanadoje sąrašą jų priskaičiuota net iki 50,000, vietoje anksčiau spėliotų 25,000.

Gi Quebec'as, po poros metų tylos, vėl įsivėlė į kontraversinius ginčus dėl naujai paruošto švietimo ministro Cloutier kalbų įstatymo, kuriuo Quebec'as turėtų vien prancūzų oficialią kalbą. Emigrantų vaikai, prieš priimančią mokyklą, būtų egzaminuojami, ir kurie nemoka pakankamai anglų kalbos, turėtų eiti į prancūzų mokyklas. Be angliškosios visuomenės, prieš tą įstatymą pasisakė ir kai kurios etninės grupės. Vienas McGill universiteto profesorius net paskelbė, kad toks įstatymas prieštarautų Britų Š. Amerikos aktui, pagal kurį buvo sukurta Kanados Federacija.

• Irako prezidentas, atsakdamas į Nixono laišką, paskelbė N. Y. Times savo atsakymą, kuriuo siūlo naftos krizę spręsti ne už akių Vašingtone, bet Jungtinėse Tautose. Tos pačios nuomonės yra ir prancūzai.

BENDRUOMENYBĖS

KANADOS LITUANISTINIŲ MOKYKLŲ MOKYTOJŲ SUVAŽIAVIMAS

Kanados lituanistinių mokyklų mokytojų suvažiavimas gesys su vaikais ir idėjos apie šio laisvės (vyks kovo 23 d. drausmė". 3 v. V. Priščeplonvienokali pakeltus loasmens Hamiltone, Jaunimo Centre, kos pranešimas apie Kana - ir kad ateltyje tokių dalykų 48 Dundurn St. N. Registraci - dos mokyklų vadovybes ir ga - ja prasidės 9 val. Programa lmybes gauti valdžios pinigų, numatyta sekanti: 10 val. Suva - 4 v. P. Ancevičienės paskaita žlavimo atidarymas, prezidi - "Mokytojo darbas mažoje mo -

umo sudarymas, sveikinama mokytojų ir mokinių akimis. Prašome mokytojus ir šiaip mas nemokantiems lietuviškiems suvažiavime dalyvauti. 1,30v. Dr. B. Petrulytės - Jo - KLB švietimo komisija

RUOŠIAMA EKSKURSIJA Į AUSTRALIJĄ

PLB valdyba, siekdama arturintiems parūpinti nakvynes pas Australijos lietuvių, tuo sudaryti palankesnes sąlygas susitikti giminėms, pažįstamiems bei draugams, gyvenantiems skirtinguose kontinentuose, 1974 m. Kalėdų metu organizuoja ekskursiją į Australiją.

Numatoma išvykti iš Chicago O'Hare aerodromo 1974 m. gruodžio 21 dieną ir Australijoje išbūti dvi ar tris savaites, priklausomai nuo ekskursijos dalyvių pageidavimo. Numatoma aplankyti Sidney, Canberra, Melbourne, Adelaide, arba ir kitas vietas. Adelaideje gruodžio 26-31 dienomis vyks Australijos Lietuvių dienos, kurios baigsis Naujų Metų sutikimo baliumi. Į šias "Dienas" paprastai suvažiuoja beveik visi Australijos lietuviai. Lietuvių Dienose dalyvautų ir ekskursijos dalyviai.

Australijos LB yra paprašyta ekskursantus globoti ir neganizavimą ir įvykdymą. Kad komisijai.

ĮVAIRENYBĖS

Tankiausiai žmonės gyvena Paryžiuje - 32 tūkstančiai kvadratiname kilometre, Tokijuje - 16 tūkstančių, New Yorke - 13 tūkstančių, Londone - šiek tiek daugiau kaip 10 tūkstančių.

Vedų tautelės žmonės Cielono saloje turi didesnę vedų ceremonijas.

Jaunuolis iš jaunosios gauna juostą. Ji tą juostą ceremonijų metu ir užrišą jam.

O jei skiriasi, tai vyras atiduoda žmonai tą juostą ir išleina iš namų.

PLB Valdyba

Norinčius ekskursijoje dalyvauti iki kovo 31 dienos prašyti adresu: Bronius Nainys, 6804 Bobelis, informacijos direktorius, So. Maplewood Ave. Chicago, kun. dr. Juozas Prunskis, valdybos III. 60629 Tel. (312) 776-4028. Pranešant prašome nurodyti, atstovas Washington, dr. Jonas ar norite Australijoje išbūti dvi, ar tris savaites, kokius miestus norite aplankyti ir kiek juose norite išbūti. Smulkesnių informacijų prašykite rašydami Broniui Nainiui.

VASARIO 16 MINĖJIMO DALYVIAI JAV SENATE.

Iš kairės S. Bačkis, Liet. Pasiuntinybės atstovas, dr. J. Genys, ALT atstovas Washington, E. Smilgys, ALT valdybos narys, kun. dr. Juozas Prunskis, ALT inf. direktorius, Barbara Darlys, Moterų Fed. narė, senatorius Charles H. Percy, p. Genienė, dr. K. Bobelis, ALT pirmininkas.

Lietuvos nepriklausomybės minėjimas Senate

Vasario 7 d. senate paminėta Lietuvos Nepriklausomybė. Kalbą pasakė sen. Charles Percy. Priminė, kad šiemet sueina 56 metai nuo Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo. Pabrėžė, kad Lietuva tvarkėsi pagal demokratinę konstituciją ir pasiekė daug laimėjimų. Deja, 1940 m. ji buvo sovietų okupuota. Mes negalime užmiršti Lietuvos laisvės. Pažymėjo, kad lietuviai yra nepalaužiamos dvasios.

Priminė, kad vasario 1 d. įnešė rezoliuciją dėl Kudirkos išlaisvinimo. Ja drauge pasirašė senatoriai Philip A. Hart, Hubert Humphrey, Henry M. Jackson, ir Adlai Stevenson, III.

Atstovų rūmuose tokią pat rezoliuciją įnešė kongresmanas Robert P. Hanrahan su 50 kitų atstovų. Senatorius Percy prašė, kad rezoliucija dėl Kudirkos būtų perteikta JAV atstovui prie Jungtinių Tautų, kad ji persiųstų Žmogaus teisių komisijai.

Senatorius Percy pabrėžė didelę liuciją įnešė kongresmanas Robert Percy Washington ir Paryžiuje ilgai kalbėjosi Kudirkos reikalu su bet PLB valdyba ekskursiją aukštais sovietų pareigūnais.

Lietuvos Nepriklausomybės minėjime senato posėdyje dalyvavo iš Lietuvos Atstovybės, dr. S. Bačkis vaiti iki kovo 31 dienos prašyti adresu: Bronius Nainys, 6804 Bobelis, informacijos direktorius, So. Maplewood Ave. Chicago, kun. dr. Juozas Prunskis, valdybos III. 60629 Tel. (312) 776-4028. Pranešant prašome nurodyti, atstovas Washington, dr. Jonas ar norite Australijoje išbūti dvi, ar tris savaites, kokius miestus norite aplankyti ir kiek juose norite išbūti. Smulkesnių informacijų prašykite rašydami Broniui Nainiui.

Senatorius Percy ALT delegacija natoriui Percy priminė kad Kudirkos motina gimusi Amerikoje. Senatorius pažadėjo įnešti atitinkamą pataisą savo rašte. Taip pat dr.

KLB Hamiltono apyl. pirm. L. Skripkutė, AV parapijos choro si-dabrinio jubiliejaus proga, pasiūlo toastą choro pirm. K. Milleriui.

JONO KARDELIO 5 METŲ MIRTIES SUKAKTIES PAMINĖJIMAS MONTREALYJE

Nuotrauka J. Šiaučiūlo.

Nepriklausoma Lietuva

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už ištikimybę Kanadai!
Pour la libération de la Lituanie! Loyauté au Canada!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

LEIDĖJAS - NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS SPAUDOS BENDROVĖ

Second Class Mail Registration No. 1952. Return postage guaranteed. Postage paid at Lachine, Quebec. Published by The Independent Lithuania Publishing Company at 7722 George Street, LaSalle H8P 1C4, Quebec, Canada.

Metinė prenumerata Kanadoje - \$9.50, visur kitur - \$10.00. Rėmėjo prenumerata nuo \$15.00. Adreso pakeitimas 25 c. Atskiras numeris 25 c. Adm. ir laik. red. F. P. Paukštaitis. Adresas: 7722 GEORGE STREET, LASALLE H8P 1C4, Que. Tel. (514) 366-6220

Bendradarbių ir korespondentų spausdinamos mintys nebūtinai atitinka redakcijos nuomonę. Rankraščiai grąžinami tik iš anksto susitarus. Už skelbimų turinį redakcija ir leidykla neatsako.

KARO NUSIKALTELIAI...

Šiam rašiniui atsirasti proga davė vienos jaunuolės laiškas savaiai draugui, gyvenančiai už kelių šimtų mylių, ieškančią savotiško suraminimo, paguodos, supratimo, gal ir simpatijos. Laiško autorė, viena tų merginų, kuri savo metu buvo nuvykusi sovietinamoni Lietuvoje, bent jau ten oficialioje publikos opinijoje (jei išvis apie tokia dera kalbėti) išsivertė jaunuolių (ne progresyviųjų šeimos) stovyklavimas buvo sutiktas be didesnio entuziasmo ir be jokio išpareigojimo atelčiai. Atsileit, vilniškėse istaigose nežinota, kaip tą įvykį vertinti, laikyti laimėjimu ar pralaimėjimu. Tuo tarpu, jau įžvelgtam ten didesnės drausmės ir kontrolės varžymus, naują partijos budrumą. Lyg ir būtų galima daryti išvadą, kad išsivertė jaunuolių stovyklavimas jų tėvų gimtinėje, ar tik nebuvo pirmas ir paskutinis...

Bet, grįžkime prie minėto laiško turinio. Jame pasakojama apie tą visą moralinį terorą, kurį patyrė toji jaunuolė ir jos draugės iš vietinės gyv. aplinkos vyresniųjų tautiečių pusės. Aple tai, kad ir puslaid pridengta, bent kiek buvome patyrę ir iš mūsų spaudos puslapių. Kiek vėliau, pasirodo, tų pačių vyresniųjų įtaka ir lemtis pasiekė ir mūsų jaunimo organizacijas, jų vadovybes. Spaudimas, itaigojimai, kieta, bet aksomo pirštine apmauta ranka, lyg ir nejučioms pajėgė be jokio teismonu smerktus ir pakaltintus jaunuolius, "nusiminti" iš aktyvial

dalyvautų mūsų jaunimo organizacijų veiklos. Išstūmėjų draugės ir draugai, likę organizacijų eilėse (tik su labai mažomis išimtimis) apgalestauja tokią įvykių raidą ir tą visą "pašalinimą" ar "pasišalinimą". Patys "išstūmtieji" iš kart gal ir buvo kiek sumišę, bet laukui slenkant, bent iš to laiško žodžių sprendžiant, lyg ir rezignuoja, tardami, jei jau lietuviai mūsų nenori, nepageidauja, šalina, tai ką bevelk... Lyg ir įrodymas, tai faktas, kad ankstesnieji laiškal buvo rašyti neblogo lietuvio kalba, o paskutinis - jau vien angliskai. Kagi, bolševikais tai jie tikrai ne taps, bet, kad iš lietuviškųjų akiračių pasitrauks, tai iš laiške minėtų žodžių beveik aišku. Šiame rašiny nenorima nei kaltinti, nei ginti, bet tik paminti susidariusią padėtį ir iškelti kai kuriuos faktus.

Tiesa sakant, poelgis su tuo jaunimu nebuvo visai naujas. Įvairiausi išmetimai, pašalinimai, prasidėjo žymiai anksčiau. Jungtinių Valstybių Liet. Bendruomenės apylinkėse Great Neck, Cicero, bene buvo pradėta akcija, kuria pasėkė viltelčiai, žurnalistai, gal ir kitos organizacijos. Atsileit, išsivertė esanti karo padėty prieš sovietiją ir mažiausi (ar didesni) nusikaltimai drausmės, sprendžiami greitai, efektyviai ir be jokios apeliacijos teisės. Reiškia, kad savo tarpe turime karo nusikaltėlių klastą, kolkas nuteistų, bet aiškiai pasmerktų, dažniausiai už aklų. Maždaug sovietiskai: jei jau įtartas, tai jau ir kaltas. Tokių sprendimų normos teisė šaukia tik vieną klausimą: ar tai reiškia mūsų stiprumą ar silpnumą?

Al. Glimantas

PANORAMA

TAUTOS LAISVĖS DUOBKASYS A. SNIEČKUI MIRUS

Š/m. sausio 22 d. Vilniuje mirė Lietuvos komunistų partijos generalinis sekretorius Antanas Sniečkus. Kaip praneša medicininės komisijos pirmininkas V. Kleiza, Sniečkus miręs nuo širdies arterijų aterosklerozės.

Su Antanu Sniečkus nuo šio pasaulio atsiskyrė dar vienas lietuvių tautos laisvės ir nepriklausomo gyvenimo duobkasis bei ištikimas Maskvos imperalizmo tarnas Europoje. Jis priklausė tam lietuvių sambūriui, kuris dar kalbėjo, skaltė ir rašė lietuviškai, bet dar muose sprendimuose jau mąstė rusiškai. Anot žinomo Lietuvos komunisto Šumausko, iš visų sovietų imperijoje esančių tautų, Antanas Sniečkus ypatingai stiprines lietuvių tautos "draugystę" su didžiąja rusų tauta...

Žinomo ir vėliau mirties bausmės nutelsto sovieto agento Lietuvoje J. Poželos rekomendacija, Antanas Sniečkus 1921 metais išvyksta į didžiąją "darbininkų tėvynę". Čia jis "atstovauja" Lietuvai kominternio vykdomajame komitete.

1926 m. Sniečkus, jau kaip paruoštas jaunas sovietų agentas, atvyksta priešvalstybiniam darbiui į Kauną, kur kiršina darbininkiją prieš Lietuvos valdžią. Jis čia randa gerą dirvą, nes, vos tik iš pelenų laisvam gyvenimui atsikėlus, Lietuvos valstybė pergyvena sunkiausią savo atstatymo etapą. Šiuo laikotarpiu ir naudojasi svetimos valstybės agentas Antanas Sniečkus. Nors porevoliucinėje Sovietų Sąjungoje, kur jau buvo išgalėjęs politinis gyventojų terorizavimas, mažiausiai šaudymai, skurdas ir badas, gyvenimas buvo nepakenčiamas, Sniečkus gyrė sovietinę val-

džią ir organizavo neramumus prieš Lietuvos vyriausybę. Jis tuomet reklamavo sovietinį skurdą kaip "malonesnę ištęti" iš latkino Nepre. Lietuvos sunkios atslatymo būklės.

Suėmus ir A. Sniečkų pasodinus į kalėjimą, jo praigalingas Nepr. Lietuvoje darbas buvo laikinai pertrauktas. 1933 m. Antano Sniečkaus darbdaviai, vykstant politinių kalinių pasikeltimui, jį atslėmė į Maskvą. Bet Maskva, su nepasitenkinimu matydama kaip Lietuva pradeda ekonomiškai atsigauti, pradeda nerimauti ir iš naujo slunčia Antaną Sniečkų subversiniam darbiui į Lietuvą.

Tačiau nei gal jam tenka "darbuotis". Ji gana greit suima saugumo organai ir nutelsia 9 metams kalėjimui. Tik 1940 m., sovietams okupavus Lietuvą, išleina Sniečkus iš kalėjimo. Bemaž, Maskva jį padaro savo įgaliojiniu Lietuvai, suteikdamas jam Lietuvos komunistų partijos centro komiteto pirmojo sekretoriaus titulą.

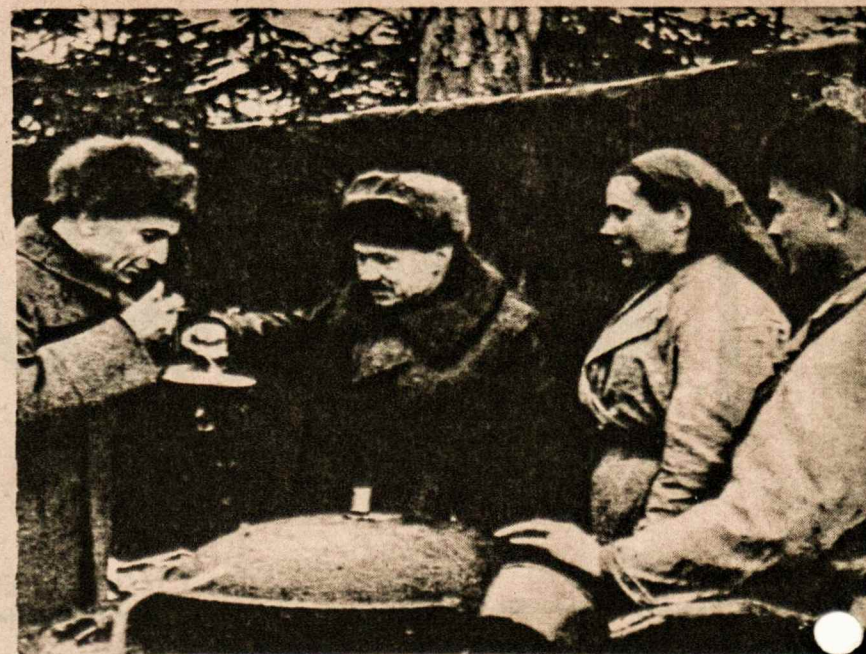
Antanas Sniečkus, kaip parodė jo "valdymo" metai, buvo tikras komunistinio biurokratinio aparato produktas. Jis nebuvo idealistas, bet aklas Maskvos įsakymų vykdytojas, galėjęs net savo motiną išduoti, jei jo darbdaviai to būtų pareikalavę. Jis ir iš tolo negalėtų prilgti tokiam komunistų idealistui, kaip čekoslovakų Dubčekui.

Pvz., Antanas Sniečkus gerai žinojo, kas dedasi 1940 metų vasarą Lietuvos geležinkelio stotyse, kur į prekinus vagonus, lyg kokle gyvuliui, buvo varomi tūkstančiai Lietuvos žmonių išvežimui į Sovietų Sąjungos vergų stovyklas. Jis nieko nedarė, tai elgai pakelsti.

Jo nejaudino ir moterų, vaikų ir senelių šauksmai ir ašaros, kaip pokariniai metai iš naujo užplūdo lietuvių tautos naikimo bangą išvežimui. O juk tikras idealistas, kad ir komunistas, pagaliau turėtų turėti užtektinai drąsos pakelti balsą prieš masinį savo tautos naikinimą. Jei Antanas Sniečkus tai būtų padaręs, tai jį šlandien respikuotų ne tik komunistai, bet ir jo aršiausi prieštai. Bet tokiam natūraliam žmogiškam jausmui jis ne tik neturėjo širdies, bet ir drąsos. Turėdamas Sovietų Sąjungos pasutintybę Kaune užnugarį, jis Kauno teisme mandriai kėlė galvą pareikšdamas, kad už Sovietų Sąjungą jis pasirošęs net ir savo galvą padėti. Dėl savo

A. Sniečkus moko lietuvių internacionalizmo ir kaip reikia gerbti vyresnįjį "broli".

A. Sniečkus (antras iš kairės) su "draugu" Paleckiu stiprinasi prie virtuvės katilų tolimoje užfrontėje.

tautai daromų skriaudų "didvyris" Sniečkus nei galvos nepakėlė. Ši nežmogiška klaidą etapą lietuvių tautos istorijoje Antanas Sniečkus tik keletais žodžiais apibūdina - "įvykęs socialistinio teisingumo pažėdimas..."

Daug narsesnis Antanas Sniečkus buvo Maskvos užnugaryje. Būdamas toll užfrontėje ir norėdamas įtikti Maskvai, jis organizuoja, taip vadinamą "16-tąją lietuviškąją diviziją Lietuvai vaduoti". Kadangi pasitraukusiųjų į Rusiją Lietuvos komunistų tebuvo tik mažas procentas, tai Sniečkus "lietuvišką" diviziją papildė "brolisčių" tautų karlais.

Tačiau didžiausią skriaudą - nusikaltimą lietuvių tautai Sniečkus padarė įkurdamas, taip vadinamą "Lietuvos partizanų judėjimo štabą", kurio viršininku jis pats save pasiskyrė. Šis karinis "ekspertas" pasiūlydavo pavientus ar grupėmis sovietų agentus į Lietuvą, kurie išprovokuodavo lietuvių vardu įvairius incidentus prieš načius. Dėl kelių sunaikintų sunkvežimių ar traukinių vagonų šimtai nekaltų gyventojų turėjo sumokėti savo gyvybėmis. Antanas Sniečkus, saugioje užfrontėje būdamas, negirdėjo klaukus Priešupio kalmo moterų ir vaikų garsumų, kai jis už tokias ir panašias tautos naikinimo "žygdarbius" sau kabino "Tėvyne" karo "pirmojo laipsnio ordina", o vėliau dar ir 8 lenininius ordinaus. Kiekvienas civilizuotas žmogus šlandien pasibalsėja nacių ar, taip vadinamų "fašistų" balsais dar bals, bet ir jokia grandiozinė Priešupio Motinos stovykla nenuplaus Antano Sniečkaus, Zimano ir kitų suteptų rankų.

Daugelis iš mūsų dar gerai atsimename 1940 m. sovietų okupacijos pirmąsias dienas, kai kraštą užplūdė sovietai galvojo Lietuvoje Ameriką atradę. Jie lakstė po miestų ir miestelių krautus, pirkdami adatas, guzikus, aprangą, maisto ir paprasčiausius palaiųkų lietuvių savo krašte viengėnuose. Ne pasyvus numojimas ranka, bet vien aktiva veikla imanoma padaryti bet ką, kad ta mūsų mela Lietuvėlė neriedėtų pakalnėn".

Kad lietuvių neriedėtų pakalnėn čia JAV-se ir Kanadoje, reikalinga, kad jaunimas pamiltų tą mums visiems brangią lietuvišką Lietuvėlę. O kaip jis, tas jaunimas ją pamils, jos nematęs? Mūsų jaunimas neatsirboja nuo dabartinės, kad ir benuosavybinės Lietuvos ir ją lanko. Štai "Akiračių" Nr. 10 iš lapkričio 1973 m. aprašomi lietuvių kalbos 10 savaitėlių kursai Vilniuje prie universiteto nuo liepos 9 d. 1973 m. "Buvome 12 iš JAV-tų, 4 iš

IR GERAI, IR BLOGAI... nuomonės, laiskai, atgarsiai

AR BUVAU TEISINGAI SUPRASTAS?

"Neprikl. Lietuvos" Nr. 3. Š/m. S. Šetkus talpino straipsnį: "Beveik visai neturėti komunistinės Lietuvos". Daugelis po II-ro pas. karo emigrantų vien blogybės dabartinėje Lietuvoje iškeldami vlesumon, taigi vien juodoms spalvoms nupiešdami komunistinės Lietuvos gyvenimą, tuom pačiu ne tik atslirboja nuo komunistinės santvarkos, bet, deja, podrauge ir nuo ten gyvenančio mūsų tautos kamieno. Kaip nekritikuoti kas benuosavybinę santvarką Lietuvoje, vis vien neprivalo užmiršti, kad ten mūsų mylimoji protėvių žemė ir kad ten gyvena mūsų ppsi

brangieji broliai ir seserys lietuviai.

Mūsų mintys nebekryptų į anapus Atlanto, jei ten būtų vien komunistinė Lietuva, o lietuvių nebeliktų. Juk ir Prūsų žemėje gyveno mūsų gimnaitčiai prūsai - prūtenai. Gi jų jau nei pėdsako nebėliko. O kur gi dingę prūsų lietuvininkai, gyvenę kalnuose beveik iki Karaliaučiaus? Nesenai miręs prūsų lietuvių veikėjas Dr. Anyas į mano klausimą, kodėl prūsų lietuvių veikėjai nesirūpina rasti priemonių kaip nors apjungti ir gelbėti lietuvių tautą klaidėdėjų ir užneminės lietuvininkų, apgyvendintų Vakarų Vokietijoje? Jis man atsašė: "... prieš I-mą pas. karą buv. Rytų Prūsijoje gy-

veno apie keletą šimtų tūkšonių lietuvių, kalbančių lietuviškai, kurie šio šimtmečio elgoje per mokyklas ir karus buvo stipriai sugermanizuoti. Prie to prisidėjo žiaurusis hitlerizmas su savo šūkiu: "Ruttet aus was li-tauschist" (Išraukite iš šaknų viską kas lietuviška)... Evakuotais mažlietuvišais domėjosi Vokietijos vyriausybė, kuri juos aprūpino pastoge, rentomis bei nemokamu išmokslinimu. Koks žymesnis lietuviškas suorganizavimas buvo neįmanomas, nes organizatorių užpakalyje nėra nei valstybės ir nei pinigų... Čia... nepataisomas likimas... "Jam atsakiau: "Veik 700 metų išlaikyta lietuvių kalba Rytprusuose, o dabar išvie-

tinti lietuvininkai, netekę savo tėviškių, paliekami likimo valiai. Ar ne per žiaurus toks sprendimas? Mažai tautai netekti kad ir kelių šimtų savo tautiečių yra labai didelis nuostolis. Bet juk čia elna kalba apie tūkstančius, Jūs rašote, "keletą šimtų tūkšonių lietuvių". Jų netekti ima slaubas, vien apie tai pagalvojus. Reiškia, vokiečiai, totaliai pralošę karą, bet ir šiuo nelemtu atveju jie pasinaudojo, virškindami nevoikišką tautą". Ir dar toliau: "Ar nebūtų imanoma, pav., kad Mažosios Lietuvos organizacijos JAV-se ir Kanadoje išstiegtų stipendijas prūsų lietuvių vaikams mokytis vasario 16 d. gimnazijoje, ir tuo atveju iš jų tarpo tikrai kiltų pasišventę vada, kurie

palaiųkų lietuvių savo krašte viengėnuose. Ne pasyvus numojimas ranka, bet vien aktiva veikla imanoma padaryti bet ką, kad ta mūsų mela Lietuvėlė neriedėtų pakalnėn".

Kad lietuvių neriedėtų pakalnėn čia JAV-se ir Kanadoje, reikalinga, kad jaunimas pamiltų tą mums visiems brangią lietuvišką Lietuvėlę. O kaip jis, tas jaunimas ją pamils, jos nematęs? Mūsų jaunimas neatsirboja nuo dabartinės, kad ir benuosavybinės Lietuvos ir ją lanko. Štai "Akiračių" Nr. 10 iš lapkričio 1973 m. aprašomi lietuvių kalbos 10 savaitėlių kursai Vilniuje prie universiteto nuo liepos 9 d. 1973 m. "Buvome 12 iš JAV-tų, 4 iš

buitles reikmenis, aple kuriuos jie tik svajoti tegalėjo. Toks valzdas, matyt, labai nepatiko Maskvos propagandistui Sniečkui, kuris nuolat mulkino darbininkus apie Sovietų Sąjungoje esantį "darbininkų rojų". Tat jis vėliau savo kalbomis ir kitokiomis progomis juodindavo Nepr. Lietuvos pažangą, kartu naikindamas ir lietuvių surumą. Svetimtaučiai Antanas Sniečkus primygtinai aiškindavo ir nuolat pabrėždavo, kad visą tai, kas Lietuvoje pastatyta ir sukurta, tai Maskvos didžiosios pagalbos dėka. Tokiu būdu jis kūrė mitą apie lietuvių tautos nesugebėjimus savistoviai gyventi.

Šlandien ne tik kalkurie dabartinės Lietuvos atstovai, bet ir kai kurie mūsų laikraščiai emigracijai bando sudaryti išpūdį, kad Sniečkus dažnai "gynęs" ir Lietuvos reikalus.

I tai būtų galima atsakyti, kad visų pirma A. Sniečkus buvo rusų garbinamas, kaip didelis internacionalistas, kuriam tautiniai reikalai todėl ir mažai tegalėjo rūpėti. Antra, nei vienas komunistų funkcionierius, kuris pirmoje eilėje stato savo tautos interesus, negali taip ilgal išbūti partinėje kėdėje, kaip tai išbuvo Antanas Sniečkus.

Antanas Sniečkus gavo savo apmokymą Maskvoje, buvo jo ištikimas tarnas ir Maskvą garbindamas mirė.

Mm.

LAZDA TURI DU GALUS

Maskvos "Pravda" rašė, kad Čilės kareiviai brutaliai elgiasi su kalninkais. Juos muša, sudegina, į nosį, į burną vandenį pila, leidžia elektros srovę ir kitais visais kankina Allendes šalininkus. Tačiau Pravda nutyli, kad Allendes komunistinės valdžios kariai darė tą patį ir dar daugiau. Komunistų ir chuliganų būriai slautė po visą Čilės kraštą, ginkluoti būriai ateldavo pas turtinlus ūkininkus, juos išžudydavo, turtą išplėsdavo patys apsigyvendavo. Dar blaurliau ir žiaurliau torturos vyko miestuose. Allende valdžia nematė, negirdėjo. Gi Pravda apie anuos žiaurumus nieko nerašė. O kokias nežmoniškas žudynes rusai - kom. darė Lietuvoje, p Pravieniškių, Telšių, Raitių, Panevėžio, Kauno ir kt. vietose 1940-1956 m. ir dabar. O ką komunistai išdarinėjo su žmonėmis Butirkoje, Sibiro KZ-se ir kitur. Tyli "ne-kalti" Kremliaus avinėliai.

Mes smerkiame visus žudymus, visus KZ kankinimus ir kt. žmogaus išniekinimus komunistų ir diktatorių kraštuose.

Ar nelankas ir Kremlui sustabdyti žudynes ir paleisti visus kalinius iš Sibiro KZ? Paraginkite kraugeriai, ir balti ir raudoni.

Baltas

RAŠO JUOZAS BENIUS
(TĘSINYS)

Tuo tarpu naujai iškeptas vyskupas Kristijonas Intriguja pas MAZOVŠĖS kunigais Konradą, kalbindamas ištelti ten ordina, Livonijos pavyzdžiu. Jo pastangos 1230 metais pavyksta.

HANZA gi, pasaulinė jūrų prekybos galia, išvysto ekonominę blokadą (panašiai kaip Kubos šlandien), sustabdydama druskos, geležies bei ginklų "pagonims" tiekimą, ir panaudoja savo platų šnipų žėl agentų tinklą, renkant žinias ir keltant valdus įvairių žemių valdovų tarpe.

1218 metais tas pat Arijų prisiekęs priešas HONORIJUS III savo būle išakmial paremia Hanzos ekonominio smaugimo klipą, grąšindamas "bažnyčios telmsu" - ekonomika visiems telms, "nepaisant jų vardo", kurie išdrįstę tą blokadą sulaužyti.

Santraukoje, popiežiaus ryžius, Vakarų imperatoriaus karda ir Hanzos pliną sudaro pasaulinį sąmokslą sutartinam, naikinam smūgiui LIETUVOS ŠIAURĖJE. Tos didžiulės koalicijos pirmieji daliniai, danių piratai, savo galiną laivyną 1219 metais puola Baltijos pajūri.

Betgi patį šturplausla žinla ateina iš pietų: Didžioji Karūna jau keletą metų susirūpinusi seka GENGIS CHANO, žygius. Tasa, apjungęs savo valdžioje visą šiaurės Azijos kontinentą, 1206 metais gauna Didžiojo Chano titulą ir visai neslepti savo užsimojimo užkariauti Europą. 1218 metais jis panaikina paskutinį pasipriešinimą židini Mongolijoje - KARA - KITAJAUS Chanatą. Ir 1219 metais sugriaua Karėzmo Imperiją, paskutinį kluvinį tarp Azijos ir DIDŽIOSIOS KARŪNOS.

Ukrainos stepų žvalgai pranešė apie kitą Volgos pusėje pastrodančius mongolų dalinius; kalbama, jog Ordos galybė viršija viską, ka iki šios pasaulis matė; netgi Aflos 100,000 hunų bei 300,000 danų plėšikų Arkonoje blėsta prieš Gengis Chano 1,000,000 laukinių karių antplūdį.

Štai katarstrolinis laikotarpis, kurį "netyčia" pasirinko lenkų mokslininkai įrodyti mūsų "kilmę". Taigi, imant galvon sudaritus aplinkybes, VOJUNĖS TAIKOS sutarties prasmė išskyla aiškiai, kaip ant delno: - Broliai ar pusbroliai, galutino žlugimo pavojaus akivaizdoje atsiminkime tūkstantmetės mūsų FEDERACIJOS SANDORĄ, mesklime smulkus klivėlus ir sudarykime ŠVENTĄJĄ TAIKĄ (kronikininkas, balgęs pasirašymo apelpas, pabrėžia: "Ir stojosi žemėje Tarka"). Taip kunigaiskiai pasidalino uždaviniai: KIJEVO RASA obliizavosi prieš Gengis Chana, o BALTIJOS ŠIAURĖ telkėsi atremti vokiečių ordino, danų bei lenkų jėgas.

Šią sutartį reikla laikyti mūsų istorijos peršilaužimo tašku. Nuo to laiko šiaurės padėtis gerėja, ypač, kai Mindaugas, laikinai išrinktas vyriausiu karvedžiu, panaudoja ta proga, kad apjungtų sumulkiėjusias "žemes", o Didžįjį Kijevo Karūną krikštus, (Aukso Ordos smūgio pasėkoje) perims ir tą titulą, kurio buvo vienas jų pretendenti.

Vėliau, Durbės, šiaulų pergalės sutramdo kryžiuočių 1974. III. 5

čius ilgesniam laikui, gi 1262 metais (prieš Mindaugo nužudymą) ypač būdingi: jo armijos, remdamos sukilimą Prūsijoje, trims kolonomis užleja kraštą, pastekia ir užima net Frankfurtą ties Oderiu. Kiti pulkai, vedami jo brolio Tautvilos, sutriuškina kalavijuočius prie Dorpato, o dar kitos jėgos tuo pat laiku muša kitą ordino karliuomenę prie Dauguvos žiočių.

Ankstesni Aukso Ordos igeldžiai išreikalauti iš Lietuvos duoklę buvo su panaikinta Rimdaugo atmeti, gražinant jų vadui BALTJAI jo ambasadorius su nuplaustomis ausimis, kas sukėlė Ordos įsūtymą ir baudžiamąją ekspediciją Lietuvon. Karvedys Skirmantas, pastitkęs ją prie Kedainuvos (Kaldonavo), sudavė mongolams tokį skaudų smūgį, jog jie pasitraukė iš užgrobtų Kijevo žemių ir Volgos baseiną. 1259 metais randame ordos chaną BURONDOJŲ jau kaip Mindaugo sąjungininką, kartu su lietuviais puolant ir nunokojant Sandomiro, leikų užimtas, žemes.

Frankfurtas, Dorpatas, Ryga, Sandomiras... tai didžiulės plotas. MINDAUGAS tokiu plačiu frontu iškart perkariada mas, neišvaldydavo, jog jis pateisins to laiko mokslininkus.

BIRUTE NOVICKIENĖ

(Mirusi 1973 m. gruodžio 14 d., New Yorke)

Perspausdiname velionės 65 m. amžiaus biografiją iš 1964 m. "Sėjos" nr. 1, kurio gyva būdama buvo patenkinta ir ne vienam išsireikšusi, kad geriausiai jos biografiją yra parašęs Henrikas Blazas - "PORTRETAS".

Portreto fonas: gelsvos užuolaidos, uždengusios gonkų langus. Vieno lango užuolaidos praskleistos ir už jo gatvė: lapus numetusio medžio šakos ir priešingoje pusėje išsiriškiavę dviaukščiai mediniai namai. Valzdas, kaip bet kurio Amerikos miesto middle-class priemiesčio.

Po langais visų gonkų ilgiu žemos knygu lentynos, iš kurių kyšo tomų nugarėlės: lietuviškos, angliškos, prancūziškos, vokiškos, rusiškos.

Gelsvų užuolaidų ir knygu fone riedamoji kėdė. Ne moderniška ir blizganti, kokios kartais matomos ligoninėse ar parkuose, bet senoviška medinė, aukštai iškilusi ir gerokai apsitrynusi. Kėdė gerai pritalkyta ir patobulinta. Be pintinio atlošo nugarai atremti ir slenkstėlio kojoms pasidėti, iš abiejų pusių po judamą staliuką. Dešinėje mažesnis telefonas, kairėje didesnis - popierui, pašėlams, knygoms, laikraščiams.

Telefono ragelis nukeltas ir pristiprintas ant kartelės prie kėdės atlošo sulig galvos aukščiu, kad, prilenkus galvą, galima būtų kalbėti. Telefono šakutė nuspausta atitinkamo svorio lazdele. Kai kas skambina, pakelti. Kai balgel kalbėti, nuspausti šakutę lazdele: nereik raiškos kilnoti.

Kėdėje mūsų sukaktuvininė Birutė Novickienė. Jau dvidešimt metų ji toje kėdėje sėdi. Taip ją iš Lietuvos išvežė, apvežiojo po Vokietiją DP stovyklas, taip į Ameriką atvežė. Keltėsi veltos, kontinental, aplinka ir žmonės, o ji vis toje pat kėdėje ir beveik tokia pat: švieslė, gūvi, viškuo besidominti, viską sekanti, beveik viską žinanti, pagal reikimą, pabaranti ar paguodžianti, paskatinti ar sušaukianti, beveik

ku sudarytus žemėlapius. Jam atrodė, jog jis gina jo prabočlaus Varumonių Rikio palikimą, Gintaro Kello Imperiją.

Lietuva atsilaikė prieš DVIEJU kontinentų puolimą, to fakto akivaizdoje esame priversti pripažinti, kad ji prieš tas milžiniškas jėgas turėjo kiek ir didesnę savo jėgą. Blaičiai pažūrėjus, pranyksta dviejų valsių absurdiškos "valstybėlės" ir Lietuvos iš "nežinios" atsiradimo pasakėčia.

MINDAUGO ir VYTAUTO LIETUVA, staiga iššokanti istorijon, didžiai ginkluota ir gallinga iš karto, magiška, atmušanti milijoną profesionalų galvažudžių (tokiais tuomet garsėjo totoriai) bei valdanti, 1,040,000 kv. km. plotą su 25 milijonais gyventojų. (Mūsų istorijos vadovėliuose absoliučiai nepateisina mai nebuvo išaiškinta).

P.S. Šis mėginimas įrodyti, kad tikrai AŠČIŲ TAU-TOS gentys gyveno "biskitoliu" už šlandienės valstybės ribų. Sekančiame skyrelyje "Mūsų Tautos Kilmės Beieškant", bandysime "toliau ir giliau bristi" mūsų praeities istorijon - pažūrėti kur mūsų protėvių gyventa ir kurio laiku.

B. d.

B. Novickienės portretas iš "Sėjos" viršelio, 1973 m. nr. 4.

visuomet kitiems padedanti ir nieko sau asmeniškai iš kitų neprašanti.

Birutės Novickienės portretą tapyti nelengva. Visi žinomi stiliai netinka. Nei realizmas, nei impresionizmas, nei ekspresionizmas, nei kuris kitas izmas. Dar toks stilis tapyboje neišrastas, kuris įgalintų žmogų tapyti ne iš išorės, bet iš vidaus.

Novickienė nėra ta, kaip ji atrodė. Novickienė yra tai, kas ji yra. Pažvelgi į veidą, nuo cortizono preparatų patinusį, lygtai sušukuotus žilus plaukus, į susilaikėjusius ir nejudančius po juodu megstuku pečius, į reumatizmo susuktas rankas ir deformuotus pečius, į kyšančius iš po vilnonės skaros, kuri visad dengia ją iki pat liemens, juodų šliučių galus, niekad nejudančius, gausi vieną valzdą. Įsižiūrėsi į šviesias, visad plačias išplėstas akis, įsiklausysi į tarlamų žodžių atšuk skambumą, į reišklamų minčių tikslumą, į horizontų platumą, valzdas bus visai kitas. Jai viskas rūpi ir ji visame kame gerai nusimano: politikoje, visuomenės reikaluose, kultūros pasireiškimuose - literatūroje, mene, teatre, filme ir t.t. Ji džiaugiasi

Priverstinio celibato problema pasaulyje

Juozas Lukošius

IVADAS

Vatikano laikraščio "L'Osservatore Romano" straipsnyje, pavadintame "Kunigas yra kunigas", kuris visų manymu, yra pačio popiežiaus Povilo VI-jos rašytas, randame neįprastu bendrijai tonu kvietimą kunigams pasilikti dirbti bendrijoj (bažnyčioj), nežiūrint, nors jie būtų ja nusivylę ar moraliai klystę - "even though they may feel frustrated or are morally errant" - The Montreal Star.

Tai labai nuostabi laikysena, bet dar nuostabiau atrodė šis švelnus kvietimas, palyginus su Jo gana griežtais šiuo klausimu pasisakymais dar 1971 m. Labai charakteringas išsireiškimas "moral error" - moralinis suklaidimas, kas, daugumos interpretavimu, esanti aliuzija apie celibatą. Pasaulietiška terminais kalbant, tas reikštų, kad dvasiški turėtų pasilikti dirbti bendrijoj, nors jie ir nesilaikytų bendrijos uždėto celibato.

Nejaugi bendrija oficialiai pripažintų klebonų salionuose neretai kursuojančią moralinę filosofiją: Nusidėk, bet jokia kalna neišsivilk iš juodos uniformos?

Aš šitokią laikyseną labai aštriai kritikuočiau, bet šio straipsnelio rėmuose norėčiau tik išsireikšti, kad tai būtų per didelė kalna, norint bendriai priverstiną celibatą išlaikyti nesvarbu kokiomis priemonėmis. Ar tikrai nėra kitų priemonių priverstinio celibato problemai išspręsti?

Dalniai Povilo VI-jos laikysena gal ir suprantama, tai

lietuviškais laimėjimais ir liūdi dėl pralaimėjimų. Ji veikia, kad tu laimėjimų būtų daugiau ir daro viską kad sumažinti pralaimėjimus.

Birutė Novickienė nėra fizinis žmogus. Nors savo jaunystėje ji būtų galėjusi dalyvauti grožio karalienių konkurse, dabar 65-rių metų sulaukusi ji yra geras kandidatas į dvasinio protinio pagėjimo, realaus objektyvumo visiems ir viskam konkurso, kurį galėtų laimėti.

Jos ideologija, principai ir nusistatymai stiprūs ir kieti, dar jaunystėje susidare, atkakliai ginti, jokių laikinų vėjų nepalenkti. Jos jaunystės didvyriai tai varpininkai ir knygnešiai, siekę tautinio susipratimo ir apšvietos Lietuvoje liaudžiai ir nepriklausomybės Lietuvai. Jos jaunystės didvyriai socialistai revoliucionieriai, siekę laisvės ir žemės lietuviškam sodžiui, žodžių ir darbu stoję prieš tironus - svetimus ir savus, siekę socialinio teisingumo tautai ir demokratines santvarkos valstybei.

Jau 1913 metais Birutė Novickienė įsijungia į lietuviškąją veiklą, vaidindama lietuviškuose spektakliuose Rygoje, o į politinę veiklą įsijungia Pirmojo Pasaulinio Karo metu Petrapilyje, kur stoja į Lietuvos Socialistų Liaudininkų gretas ir, grįžusi į Lietuvą, į Lietuvos Valstiečių Liaudininkų eiles, kurioms ir šlandien tebeprklauso.

Politinė partija Birutė Novickienė, tai ne slauras užsildarymas vienoje srovėje, bet bazė iš kurios gali mas platesnis bendradarbia-

galima būtų pavadinti desperatišku gestu, kadangi po jo aštrių pasisakymų apie celibatą, pasitraukimų skaičius žymiai padidėjo.

Jo paskutiniame straipsnyje skaitome: "Žmogiškai visai suprantama, jei kunigas nebenori dirbti kunigo darbo ir vėl nori tapti paprastu tikinčiuoju" arba, kad jis nepasmerkia nei vieno asmens, kuris savo viduje prieina tokios skaudžios išvados (palikti kunigo pašaukimą).

Tai be galo didelis kontrastas su Jo ankščiau parytais pareiškimais.

—●●—

"Katalikų bendrijos (bažnyčios) vadovybė turėtų tuojau pat psichologinai paruošti visus tikinčiuosius priimti vedusius dvasiškius". Tai žodžiai teologijos profesoriaus McBrien dirbančio Bostono kolegijoje. "Celibato įpareigojimas dvasiškiams yra pagrįstas ne Dievo, bet tik bažnytiniais įstatymais". Vatikano II suvažiavimas patvirtino, kad teisė į vedybą yra universali ir nepažeidžiama" ir to išvadoj, kunigystės sakramentas neturėtų būti kliūtis, kuri galėtų anuliuoti vedybą.

Tiesė vedyboms turibūti kiekvieno asmens dispozicijoj, ir kadangi pakeltimai bus netrukus įvesti, bendrijos vyresnybė turėtų paruošti visus tikinčiuosius, kad jie be didelių lūžių, bet visai pagrįstai, priimtų vedusius dvasiškius". Tėv. McBrien nurodo, kad katalikų dvasiškija rodo labai gilią nepasitenkinimą bendrijos autoritetu ir vertimą toliau pasi-

vimas su kitomis srovėmis ir veikla Lietuvoje. Nepriklausomos Lietuvos atstatymo metais ji buvo Selmo Protokolo Biūro vedėja, kur priprato bendradarbiauti su visų Lietuvos politinių partijų žmonėmis ir juos suprasti. Tas ryšys nenutrūko ir tęsiasi advokatuoj. Ji buvo viena pirmųjų lietuvių moterų advokačių, pasižymėjusių ir turėjusių plačią praktiką, vėliau buvo pakviesta į Koope-racijos Banką vyriausioju teislininku patarėju - juriskonsultu.

Platesnis Birutės Novickienės politinės ir visuomeninės veiklos aprašymas Nepriklausomoje Lietuvoje ir jos portreto rėmus čia neįtelpa. Tam reikėtų keisti drobę, dažus ir teptukus. Grižtant prie dabarties portreto, matome ją priglaudusią ausį prie telefono ragelio, besiklausančią ar bekalbančią. Balgus kalbėti su vienu, skambina kitas, ir taip visą dieną. O kiek tokių, kurie skambina ir neprisi-skambina, nes telefonas visą laiką užimtas. Jei drobėje galėtume pavalzduoti, kas yra tie kurie skambina, pamatytume visą įvairybę asmenų: politiniai veikėjai iš Vėlksnių, politinių partijų vadovai - liaudininkai, krikščionys demokratai, socialdemokratai, mažlietuvių ir kiti; visuomenės veikėjai - alitininkai ir bendruomenininkai; kultūrininkai - rašytojai, dalinininkai, aktorai; žurnalistai; moterys - veikėjos - lietuvis ir nelietuvis; žmonės senai, vidutinio amžiaus ir jauni; dignitoriai ir paprastieji; gerbiama ponos ir, kaip pati Novickienė sako, bobelės; senoli išelviai ir jaunioli. (Pabaiga sekantiame nr.)

likti prie griežto viduramžiško gyvenimo stiliaus. Jie pabrėžia, kad šis nepasitenkinimas yra išreiškiamas pasitraukimu iš pareigų tūkstančių dvasiškių tik per keletą paskutinių metų.

Aš tikiu, kad atėjo laikas pažvelgti ir lietuviams į šią problemą naujoje šviesoje. Nors Vatikano II suvažiavime konservatyvieji vyskupai užblokavo vedusių pasauliečių šventinimą kunigais, tačiau, kaip jie išsireiškė, paliko atviras duris plačiau iš-tirti šią svarbią problemą". Tada Belgijos kardinolas Suenens pareiškė, jog "būtu skandalinga ir nesuprantama atsakyti kunigystės šventimus bet kuriems katalikams, tinkantiems eiti tas pareigas... o 12-to amžiaus bažnytinis celibato nuostatas neturėtų būti kliūtis dabar kitaip persitvarkyti". Taigi jaunesnieji viso pasaulio vyskupai į šią problemą žvelgia su visu rimtumu ir susirūpinimu.

Romoje išryškėjo, ką daugumą dvasiškių galvoja apie priverstiną celibatą, koks skaičius ji tevertina ir logiškai išvadoj vargu ar įtęsti laiko. Taigi, atėjo aukščiausias laikas ir mums lietuviams į dvasiškį žvelgti iš naujų perspektyvų. Iki šiol mes gerbėme ir vertinome dvasiškį neretai, panaudojant populiarią terminą "dėl jo aukos", atseit, kad jis yra atsisakęs vedybų, vargu moderniam tikinčiajam ar begalloja. Kitos lyties atsisakymas, mes matysime vėliau, dar nepadaro celibato pašaukimu, ar to asmens šventuoju. Ištaigingas ir patogus celibatas dar nėra krikščioniška vertybė. O ištaigingumo matome daug dvasiškių tarpe.

Modernus tikintysis šlandien vertina ir žvelgia į dvasiškį kaip Evangelijos skelbėją ir liūdytoją, ir tuo pačiu, kaip socialinio teisingumo nesėją į visas gyvenimo sritis, kadangi artimo meilė be socialinio teisingumo yra nesuvokiama.

Be šių elementų bendrijos, kaip ir dvasiškių, pagrindinis uždavinys - "atgręžti, vėl žmogų vėdu į Dievą (A. Maceina) būtų pamerktas nepasiekimu". Krikščionybė be artimo meilės ir socialinio teisingumo būtų arfos akordai, nepaliečią žmogaus širdies. O šiam uždaviniui yra pašauktas kiekvienas iš mūsų. Tai, nelengva išvelgti, koki ryšį šioje mūsų galėtų turėti priverstinis celibatas?

Mes visi labai gerai žinome, šlandieninė krikščionys o ypač katalikų bendrijoj, vyksta drama. Ir visai su pagrindu tikintieji statosi klausimą, kodėl šlandien tiek mažai jaunuolių besirūžia šiam kilniam dvasiškio darbui, kodėl tūkstančiai dvasiškių ir seculių palieka jų pasirinktąjį pašaukimą?

Mano tikslas nėra kritikuoti celibatą kaip tokį, kuris, kaip atskiras pašaukimas galėtų būti paliktas kiekvieno laisvam pasirinkimui. Norėčiau išskirti tik priverstinio celibato beprasmiškumą modernioje pasaulyje, ir pabrėžti vedusių pasauliečių kunigais šventinimo begalinę svarbą.

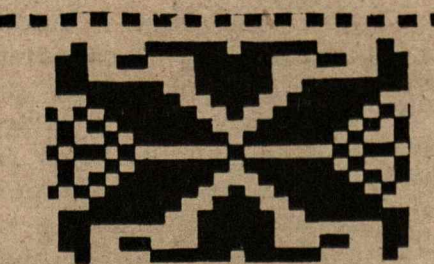
(Bus daugiau)

KULTŪRINIS PUSLAPIS

ANTANO GUDAIČIO PIEŠINIAI

(Vilniuje 1973 m. išleistos knygos proga)

Ryškus nepriklausomos Lietuvos laikotarpio dailininkas Antanas Gudaitis, g. 1904 m. Šiauliuose, tapybą studijavo Kaune ir Paryžiuje. Jo kūrinių yra įsiglįę Lietuvos, Latvijos, Estijos ir kt. muziejaui. 1940 m. Vilniaus Dailės Akademijos tapybos studijos vedėjas ir patšybos dėstytojas.

ornamentikos, lietuviškų variacijų ir po truputį, dar švelniai ir vos-vos juntamai, dailios tinkamų arpatinkamų išėjimų į platesnius lietuviško meno rėmus. Atrodo, tuo laimėtų ir sau, ir žiūrovams, na, ir savam menui.

Dailininkė Jadvyga Paukštienė pasirodė įvairi. Vienur atrodo kaip drąsi tapytoja, kitur, kaip tapytoja mozaikinių stiliumi, o vienas gėles, sukūrusi lyriškai jautriai ir subtiliai ružavos spalvos varsonis, tarsi nori šukelti. Prašyte prašytų dailininkę užrašyti, ne tik patšyti, savo nuotalkas. Jo turėtų būti įvairiai skirtingos. Kęst. Gardinas

J. PAUKŠTIENĖ MADONA

leido giliai spaudiniam po- pieriui, didoko formato, su 98 iliustracijomis, kurių nemaža yra spalvotų, knyga, užvardintą ANTANAS GUDAITIS PIEŠINIAI. Autoriaus ir jo kūrybos aptarimą parašė Ingrida Korsakaitė. Redaktorė I. Mectūnaitė. Dailininkas Alf. Augaitis. Tech. redaktorius G. Vincūnas. Korektorė M. Raudonikienė.

Nors A. Gudaitis lietuvių dailėje geriausiai žinomas kaip ekspresionistas, kdek dekoratyvinės bei abstrakčios formos tapytojas, bet šiame leidinyje daugiausia yra piešinių kūrybos. Yra spalvotų eskizų paveikslų, sangvinių piešinių, pastelinių, kreidinių ir kitokios rūšies kūrybos.

Ingrida Korsakaitė piešinius taip aptaria:

"Piešiniai - atskira dailės rūšis, turinti savarankišką idėjinę ir meninę vertę, nors studijų ar kūrybos procese jie dažnai vaidina tik pagalbinį vaidmenį". /5 psl./

Primena, kad Leonardo de Vinci, Diurerio, Rembranto, Dega, Plkaso ir kitų didžiųjų menininkų kūryboje piešiniai sudaro neatskiriama jų palikimo dalį.

A. Gudaitis yra nupiešęs nemažą mūsų meno pasaulyje žinomų asmenų, kaip P.

Cvirką, Liunę Janušytę, F. Karo darbai /, 67/ vasaros žaltnevičė - Btrauskienė, darbai / ir kiti atrodo, pada J. Kossu-Aleksandravičy, J. rytli be matomo jauimo, be Grybauską, J. Miltinį, S. Bud-juntamos Aldies, tarai bė ri, J. Grušą, Balj Dvartoną, įkveplančios nuotalkos. Il-V. Blėdį, A. Miskinį ir kt. galint, okupacinei padėčiai. Vien tokių asmenų tapybinių tebesitęsiant, atslenda gl-paveikslų galerija yra sva-leoni, mintijinių eskizų /73, riai reikšminga. Daugelis jų 77, 80, 92, 93/. Įstengta atai-s "sugauti" menininkai į laustai, balaiduoti nuo slegiančių varžų. Palikęs priverstinę

Rašydama apie dail. A. Gu- temas menininkas rado nori- dalęto kūrybą, Ingrida Kor- mo džiūgėto, polio ir pas- sakaitė visai be reikalo įve- tenkinimo kūryboje.

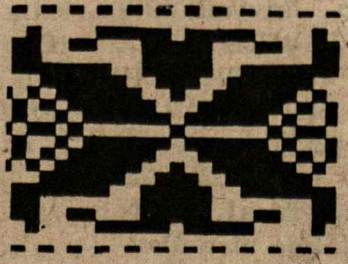
Ila komunistinė okupacija Idomu, kaip dėl šių pastabų trenklanti posaki "Atkūrus pasisakyti pats dailininkas Tarybų valdžią Lietuvoje..." jel pasisakyti galėtų?

(22 psl. Argi būtų galima okupantus pavadinti atkūrė- Teldnys apie A. Gudaitio jais ir argi taip žiauriai re- piešinius yra naudingas ja- kalaujama giedoti nevertus šas lietuvių dailės literatū- jam himnus? Užuojauta! ral. Tirsčiau sodrus bū-

Iš minėto įvado atrodo, ty apie jo tapybą. kad Antanas Gudaitis komu- Knygos pabaigoje, teduoti- nistinės okupacijos laikotar- po puslapi, yra santraukos- plu galėjo daugiau padaryti, rusų, anglų ir prancūzų kal- Škaltome: bomis. Gaila, teduota per daug

"Tai buvo antroji tokio po- "nusmailintas" literatūros būdžio jo darbų ekspozicija, sąrašas apie dail. A. Gudaitį, prastinkus trisdešimt tre- vos II-ka. Perlodkoje paleš- jiemis metams po pirmosios, kojus, jis galėtų būti kelerio- tiesa, žymiai platesnės", pal gausenės. Knyga kietals- /26 psl./ viršellais ir spalvotu aplan-

Knygoje matome daugiau- ku. Antanas Gudaitis Piešini- mos Lietuvos laikotarpio. Įvadas (5-32 psl.) Ingridos Dailininkas jau Paryžiuje Korsakaitės. "Vagos" leidykla tapo savarankiu. Išlaužus Vilniuje, 1973 m. Spausdinta rusams-komunistams, atlik- Kaune. 112 psl. 3, 500 egz. ti- tieji piešiniai, kaip nr. 63 ražas. Kalna 2 rb. 54 kp. (plovėjas ir grėbėja), 66 /va - Kęstutis Gardinas

KELEIVIS
Lithuanian Weekly
636 EAST BROADWAY
SOUTH BOSTON, MASS. 02127

NIEKAM NEPATAIKAUDAMAS, TEISINGA ŽODI SKELBAMAS, JAU EINA 66 METUS. JAME NEMAŽAI ŽINIŲ IR IŠ KANADOS GYVENIMO, KIEKVIENTAME NUMERYJE YRA SENIAI PAGAR- SĖJE MAIKIO SU TĖVU PASIKALBĖJIMAI. YRA GRAŽIŲ AP- SAKYMU, EILĖRAŠČIŲ, ADV. M. ŠVEIKUSKIENĖ VEDA VEI- SINIŲ PATARIMŲ SKYRIŲ. Metinė prenumerata tik \$7.00

Jadvygos paukštienės meno paroda
Los Angeles. 1974 m. vasario 2 ir 3 d.

Prieš apie dvylika metų Jadvyga Paukštienė svečiavo Los Angeles, Calif. jos meno parodos proga.

Išlikęs šviesus atminimas atvėrė dailininkės kūrybai kelius 1974 metų vasario 2 ir 3 dienomis, šv. Kazimiero parapiljos salėje, Los Ange- lėje. Išstatyta 25 kūrinių. Prasmingą atidarymo kalbą tarė rašytoja Alė Rūta.

Paveikslai padaryti akva- relinių būdu, anglimi, akrili- ka, klek aliejumi, ir kt.

Mūsų žinoma dailininkė, klek galima prisiminti nuo anos parodos laiko, sugebėjo sukurti jai dar būdingesnį pavaizdavimo būdą, pilną, vietomis sodrų, spalvingo veržlumo, dramatiniai išsa- kančios kalbos, įgaunančios lietuviško lyriškumo, tinka- mai įjunglamo į kompozici- ją, aukštyn besiveržiančius šūksnius.

Kaip mėlė, bėgyvendama svetur tokius ilgus metus- pradeda ilgtis lietuviško

VILNIUJE 1919 METAIS

(Ištrauka iš J. Gliados romano "Sunkiausiu Keliu")

— Geriausios sėkmės, — palinkėjo Slezevičius.

Aiškliai matė, kad vyrai savotiškai nekantrūs. Jie tarsi skubėtų į įsakymą, stengtųsi nepavėluoti ir ne- gaišti minutes kitos su juos užkalbinusius smalsiu mies- tiečiu. Tuojau nusisuko ir stambiais žingsniais, greit toldami, nuėjo plevėnančios trispalvės link.

Atokiau pasilikęs, Slezevičius po minutės priejo verbavimo punkto duris. Pro stiklinių durų viršutinę dalį matė ilgą ir apytamį koridorių, kuris buvo pil- nas vyrų. Stovėjo ir stebėjo tamsių siluetų sambūrį. Čia pat praėjo trys jaunuoliai garsiai kalbėdamiesi ir skardėdami linksmiais, tampriais, jaunų vyrų balsais. Pakvipo rūgščiais tabako dūmais. Vyrai smarkiai užbėgo porą laiptų, pradarė duris ir įžengė į koridorių taip skubiai, lyg bijodami pavėluoti į gerai apmokamą darbą.

Slezevičius žinojo, kad ten, patalpos koridoriuje, tirštai kvepia gerai ištemptais auliniais batais, tabaku, juoda duona, džūstančiu milu ir tais visais geraiis lie- tuviško kaimo kvapais sodrus vyrai, kurie jo, minty ir jo uoslėje reiškė vaikystės atsiminimus.

Slezevičius nėjo vidun. Jam atrodė, kad ten įžen- gus ir vyrams ji apvažinūs, kažkokia dalelė jų sava- rankumo bus iškritusi. Jam atrodė, kad atlankius sa- vanorių verbavimo vietą, reikės laikytis tarsi paska- tinčiai, tarsi giriančiai — ir tai suardys vyrų sava- rankumą. Pagaliau jis buvo tikras, kad tai visų reika- las, ir sustoti tų besiryzančių pavojams vyrų viduryje būtų jų nuopelno savinimasis. Nuopelnas gi buvo di- džiuolis: atstatyti krūtinę kulkoms.

Viso to jaunų vyrų skubėjimo akivaizdoje Slezevi- čius mastė, kad jis pats yra dalis dabar matytų vyrų dvasioje žėrinčios liepsnos. Toji liepsnos pradžia bu- vo tik jo kabinetinis susikaupimas prie popierių, jo pa- rašytas atsšaukimas. Jis visiškai negalvojo, kad jo darbe buvo dalis prometėjiskumo.

Praėjęs pro savanorių ėmimo įstaigą, žengė toliau, jausdamas rytinio pasivaikščiojimo gaivumą. Ėjo iki kvartalo galo ir pasuko į Nemuną.

Plati ir didžiulė upė nuo čia, kur jis sustojo, buvo atokiau, už sniego apkloto ilgo ir siauro pusiasalio. Nemunas, kaip ir jo krantai, buvo užklotas sniego. Visas gamtovaizdis nuostabiai baltas. Tolimas ir aukš- tas kitos upės pusės krantas atrodė prismaigstytas mē- dzių kamienų. Medžiai stambūs, tvirtovės takams dengti topoliai, kurie iš storo tiesaus kamieno išmeta daugybę plonų, vertikalių šakų.

Prie upės buvo šalčiai. Sniegas kvėpavo savo ledi- niu kvėpavimu. Dangus užklotas žemų ūkanų. Paže- mui skraidą kuosvarniai, kaip juodi bląskomi skutai, skrodė erdvę ties sninguota lyguma. Ju besiblaškan- čiuose mėslungiškuose skrydžiuose ore buvo apmau-

dingas iššūkis nuotakai. Atrodė, kad speigų lyguma, tolmas baltas krantas, prismaigstytas topolių linijų, žemai nuslinkęs balkšvas dangus ir juodi kuosvarnių skutai — visa tai yra peisaže įkūnytas beviltiškumas.

Nuotaka paklusniai atsiliepė peisažui. Smelkėsi širdin išpūdis, kad sniegas dekoratyviai - spalvingai pri- ima žmogaus kraują. Jis matė sustingusio kraujo kla- nus rusiškajame chaos. Matė kraujuoto sniego kre- šulius Voroneže ir Kalugoje. Tikiai žemė godžiai su- geria kraują. Sniegas ilgai laiko savo paviršiuje krau- jo gumulus. Jis laiko juos tol, kol atgairėjusi pūga palaudoja raudonas dėmes po baltomis, iš vėtros nuby- rėjusiomis kruopomis.

Tai bus mūsų jaunų vyrų kraujas, atsakė mintis į peisažo baltumo išprovokuotą vaidinį. Sniegas ir kraujas! Juk iš balto popieriaus laktų vyrai gauna pirmąją paskatą eiti į sniego laukus ir lieti krau- ją už laisvę. Visa rikiuotė jaunų vyrų slinko pro dvasios regėjimo parą. Ir šie, kuriuos ką tik buvo užkalbinęs, ir kiti: abstraktiški ir nežinomi.

Čia gaivalingai atėjo mintis, į kurią jis atrems savo žodį antrosios Valstybinės Konferencijos metu: nūdienos istorijos ašis atremta į mūsų siekį ir į mūsų kraują. Lietuvos ateities vizija kunkuliuoja ir ledi- nio politinio klimato speige...

Grasūs juodi plasnojantieji kuosvarniai vis neap- leido peisažo. Vėjas taršė jo ūsus. Nusiųpė ir pasuko atgal, į miestą, į gatves. Viskas atrodė dabar logiška, planinga, sudėta į kietą pareinamybių grandinę. Jau- tės stiprus ir patenkintas sniego platumoje ir beviltiš- kame žiemos peisaže atradęs kažkokią vidinę šilimą. Atradęs paradoksišką tikėjimą, kad kraujas ant snie- go žydi, kaip pavasarinės rožės.

— Kabineto užduotis, — kartojo kietai formuluotą mintį, — privesti šalį iki Kuriamojo Seimo. Reikia su- daryti apystovas, prie kurių Kuriamasis Seimas ga- lėtų įvykti. Dabar gi tat negalima, nes Lietuvos dalis rusų okupuota. Kuriamasis Seimas turi būti sušauktas krašto širdyje — Vilniuje...

Ne, ne, visai neparadoksiška tikėti, kad kraujas žy- di sniege, kaip raudonos pavasarinės rožės! Karšta krau- jo čiurkšlė sustingdo kristalus sniege, iškilias ir tru- pančias formas, raudonus lapelius...

Ėjo į miestą su atrastu sakinių skoniu. Jo šner- vės plėtėsi, nes oras buvo vėsus ir kvėpėjo sniegu.

Ant gatvės kampo, visai prieš į išnori du karei- viai lietuviai. Du jaunuoliai jau buvo apmęgti vis re- tai dar užtinkama karine uniforma. Tai mikroskopinė Lietuvos kariuomenės nuotrūpa. Milinės pilkos. Juos- menys suveržti juodais diržais. Šešios sagos sudarė ver- tikalią liniją ir buvo įsiūtos per krūtinę — nuo pat pa- smakrės ir žemiau diržo. Milinės turėjo antpečius, kuriuos brutaliai išgujo bolševikinėje kariuomenėje. Kepurės paplokščios, su siaurais matikais, o mažytė vytiš raudoname emaliuotame dugne žibėjo viršuti- niame kepurės atlanke. Durtuvai išsėjosi makštyse, — labai parankūs juos ištraukti. Makštys maskatavo prie kairiojo šono.

FILMŲ PASAULYJE

VOKIEČIŲ TELEVIZIJOS ŽURNALAS APIE MEKUS

Vakarų Vokietijos televizijos žurnalas "Deutsches Fernsehen" 1973 m. lapkritio 12 d. laidoje, 82 psl. paskelbė žinutę apie Joną ir Adolfą Mekus, kurie iš New York, N.Y. nukeliavo į Maskvos filmų šventę, iš ten į okup. Lietuvą ir tenai, Biržų apylinkėse, nufilmavo savo motiną. Tas filmas buvo rodytas per V. Vokietijos televiziją. Mačiusieji teigia, filmas pagamintas blogai, net turi blogų apšvietimų, sunku suprasti kas valduojama ir pan.

Paaiškinamuose prirašuose tas vokiečių žurnalas rašo, kad Mekai yra žydai. Čia talpina to aprašymo gautą iškarpa. Greta skelbiame vokiečių to filmo vertinimą, kurį vadina diletoniškumu.

Jonas ir Adolfas Mekai yra žinomi kaip lietuviai poetai. Jų filmai, nelaukiant greičiau ir plačiai pagraisėję 7-se, lietuviškų reikalų bei problemų neliečia. Priešingai, Mekų filmai dažniausiai būna nukreipti prieš esamą santvarką, keliant ir iškreiptai vaizduoją JAV-ų gyvenimą. Jie sugeba leisti liuksuisti filmų žurnalą ir Mekų filmai sutraukia gausius pasekėjų būrlus malš-

ingame New Yorko brūzgynė.

P. Tilvikas

J. Mekas Londone

Rugsėjo 16 d. Londono National Theatre buvo rodoma Jono Mekos filmas, užvardintas „Kelonės i Lietuvą prisiminimai“ (Reminiscences of a Journey to Lithuania).

Jonas Mekas (gimęs 1922 metais) yra veiklus išraiškinio kinematografo srityje ir gerai žinomas kino meno mėgėjams Europoje ir Amerikoje. Jis gyvena Amerikoje, ten redaguoja „Film Culture“ žurnalą ir bendrauja artistinėje spaudoje. Macmillan leidykla yra išleidusi jo knygą „Movie Journal“. Lietuviškai yra parašęs tris pasakų knygas ir kuria eilėraščius: jo poezijos rinkinys buvo išleistas Vilniuje 1971 metais.

Filmas „Kelonės i Lietuvą prisiminimai“ buvo padarytas su Norddeutscher Rundfunk ir Vaughan Films (London) finansine parama ir prasideda nuotrupomis iš naujai i Brooklyn'ą atvykusių emigrantų gyvenimo 1950-53 m. „Dypukai“ linksmisai šokiuose, namuose ir gegužinėse; jų tarpe matomi ir Jonas Mekas su broliu Adolfu.

Po tokios išangos pagrindinė filmo dalis yra pašvęsta Jono ir Adolfo pirmam eksperimentui tėviškėje (Sėmeniškių kaime, netoli Biržų) po 25 metų. Tai yra nostalgiskas žvilgsnis į gimtinės žmones, vaizdus ir pastatus pro kameros lęšį. Filmuotojas nesistengia pasiekti fotografinio tobulumo: aparatas kartais greitai „braukia“ iš vieno taško į kitą, kartais ir paveikslas lieka ne visai aštrus. Bet tas kaip tik duoda įspūdį nekantrių svečio akių, skubančių per ribotą laiką pamatyti tu ti kuo daugiau pasiligtų vietų. Jau autoriui Jonui Mekui, kuris tuo metu apnystė dienų ilgesys yra pabrėžiamas su-numeruotais epizodais „Šimto vaizdų i Lietuvos“, kurie bėga per ekraną, lyg verčiami seno foto-albumo lapai. Nr. 1 — sena močiutė pasitinka sūnus prie gimto namelio; Nr. X — kadaise lankyta kaimo pradžios mokykla; Nr. XY — atvažiuoja

Erinnerungen an eine Reise

Diese „Erinnerungen“ dürften doch nur für die engsten Familienangehörigen interessant gewesen sein. So dürftig war die noch durch eine dilettantische Kameraführung unterstrichene Aussagekraft des Films.

Ulrich Stöcker, Herzog

22.50 Erinnerungen an eine Reise

Kamera: Jonas und Adolfas Mekas
Buch und Regie: Jonas Mekas
Regisseur Jonas Mekas reiste 1971 mit seinem Bruder Adolfas zu den Filmfestspielen nach Moskau. Bei dieser Gelegenheit drehten die gebürtigen Litauer, die während des zweiten Weltkrieges aus ihrer Heimat fliehen mußten und seit 1949 in New York leben, diesen Film über eine Reise in ihre eigene Vergangenheit.

0.15 Tagesschau

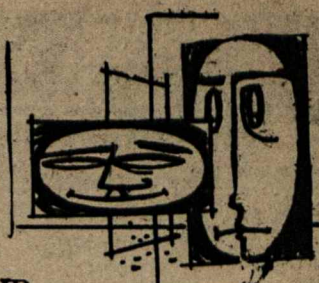
mūsų tautai nepamirštamą palikimą, nes muzlejuje yra sukrauti brangūs lietuvių istoriniai dalykai. Garbė mūsų išelviui, kad šių laikų lietuviškas gyvenimas atspindės Alkos muzlejuje. Visa išelvių tiesla padėkos ranką prel. Jūrai, ne tik už šį darbą, bet ir už jo pagalbą spaudai. Kelios jo paties išleistos knygos, jo rūpesčiu leidžiamas ir „Darbininkas“. Kun. Kezys pareiškė, kad LFA turi aplė 3 tūkst. skaidrių iš įvairių gyvenimo įvykių. Jaunimo Centre gautos geros patalpos ir LFA bus plačiau išvystytas, kad visuomenė galėtų džiaugtis jo surinkta medžiaga.

NBC televizijos tinklas, sekma dienlo vakare, vas. 27 d. pusę valandos paskyrė pasikalbėjimui su keturiu buvusiais Sibre ir protinėse kalėjimuose Sovietų Rusijoje nariu.

Byvo rodomi kalinių stovyklų vaizdai, supažindino su sistema, įrengimais. Idomūs buvo liudijimai visų keturių, kurių tarpe buvo ir dr. Devenis, išbuvęs Sibre nuo 1940 liepos mėn. palmtas NGB iš ūklo. Yra daugiau lietuvių iškentėjusių Sibre, ypač Armonienė, Rūklėnė, Jucaltė ir daugelis kitų šame laisvajame pasaulyje. Reiktų juos visus surinkti ir netik atsiminimus, bet ir filmą įamžinti, tada duoti kuriai stočiai parodyti. Tai būtų LF ar Ato uždavinys.

„Lietuviškos Vestuvės“, ku- rios įvyko sausio 27 d. Ma- rijos Aukš. Mokykloje susi- gerai, jei kas nesigalėtų pi- laukė nepaprasto dėmesio, visą „Lietuviškas Ves- visuomenės, pritrūko net vie- tuves“ išskuti i filmą. Didelė tų svečiams. O juk virš 1300 padėka vadovams, programos

KREIVI VEIDRODŽIAI

VARDAN TĖVYNĖS IR BAŽNYČIOS

Senai vyloja lietuvišką širdį Jaunimo namus pažadals. Išdygo bažnyčios ir salės. O jie vis dar po kampais. Skolos ir mortgyčiai išalę. Ir taip per 25 metus Jaunimui tik lieka atviras keltas i lietuviybės kapus.

SVARBUS LIETUVIŠKAS VEIKIMAS

Visas veikimas kapų puošimas Per dienas, naktis aukų rinkimas, Gėlių puošimas, paminklų skelbimas "Gal greit mirsi?", vis priminimas, Vietos kapuos pirkimas. Tai tikras žmogaus vertės supratimas Mažai aukoja tik tas jaunimas Berelkalingas jų rėmimas. Jie "suanglėjo", nuriėdėjo nuo lietuviško kamieno. Aukų lapuos nėr jų nė vieno "Tas nesvarbu, kur jie nuėjo"?... Atels diena, jie sugrįš prie kamieno Gražins ko iki šiol nesumokėjo. Rakštis

talpinančią salę sutraukia išpildytojams, visuomenel, tik Vasario 16 d. minėjimui, kad taip keletą valandų pagl- Operos. "LV" statė "Grandles" džiaugta, bendrauta ir sa- sambūris: Irena Smellaus-vo tradicijas prisiminta.

kienė-tautinių šokių ir sam- būrio vadovė, akt. Valentinas J. buvo režisiorium, solo iš- pildė A. Simonaitytė, choro vadovas P. Mielutis ir de- koratorius J. Daugvila. Su- daryta Kaimo Kapela vad. Ažuolui Stelmokui ir kankli- ninkel vad. Em. Pakštaitel. Dekoracijos ir apšvietimas, drabužių pritaikymas buvo puikus. Programą išpildė ne- paprastai gražiai ir įdomiai.

Mirtys ir nelaimės. Nesenai ant 71 gatvės kampoėjo ne- šinas pundulų A. Galinaitis, keldamas i kitą butą. Krito ir tuoj mirė nuo širdies priepuolio. Sausio 27 d. tele- vizija ir spauda pranešė šturplą žinią, kad autobuso šoferis, negras, nušovė jau- ną lietuvį Povilą Vaitšvilą, kuris turėjo telsingą bilietą važiuoti, o negras prie jo prisikabino. Vaitšvila smogęs jam i galvą, o tas išsitraukęs pistoletą, mirtinai peršovė per krutinę. CTA viršininkas Plikarsky sako, kad autobuso šoferiai neturi teisės nešioti ginklo. Šoferis tapo sulmtas. Nesenai vienas 12 metų neg- rluokas nušovė mokyklos di- rektorį ir kitus sužaidė. Žūsta mergaitės ir klesti kriminaliniai nuotykių, bet niekas griežtai nesilma gink- lų pardavimą griežtai regu- liuoti

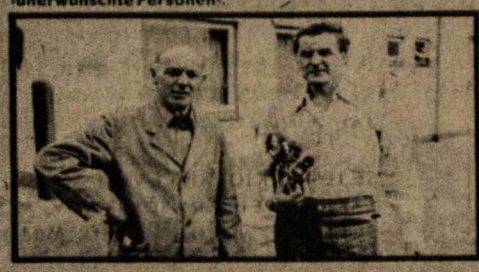
Štai Kirvino Runimo, Ci- cero mieste neseniai atsikė- lęs iš Argentinos, įkūrė gi- tarų ir kanklių parduotuvę. Sausio 23-24 d. išvogė 8 gi- taras ir aukštos kainos kankles, nuostolių iki 3 tūks. Marquette Parke p. Prie- gauskų butan išveržė dienos metu vagys, išnešė radiją, te- leviziją ir kitus daiktus. Ne- almingai atsitiko ir vellonai Vaitklienai, kuri išleido i rū- sį nuomintinką; jis išdaužė langus, padegė namą ir pa- šaukė policiją. Vaitklienė la- bai išsigando ir po kelių die- nų mirė, nors galimas namo smarkiau nepaflėtė.

Kun. Pugevičius baigia iš- verst i anglų kalbą Lietuvos Bažnyčios Kroniką. Visuome- nė turi padėti šiam darbu, taip kaip LB Marquette Par- ke spausdino kitokią medžiagą apie Lietuvą, rinko aukas, net vellonis A. Stakėnas, rinkdamas aukas, žuvo auto katastrofoj. Kon. Daudžvar- dienė visur bėga, atstovauja, o sausio 29 d. kalbėjo per WJOB radijo, kur su kome- ntorium E. Lebln, iškėlė Lietuvos nelaimės ir šių dienų įvykius tėvynėje bei Sibre. Ato pirm. dr. Bobelis tampriai palaiko ryšius su Kongresu, sekr. Klissingeriu. Lietuvių Televizija kovo 26 d. minės 8 metų gyvenimo sukaktį, bet lėšų trūkumas, nes dabar jau 2 tūks. skolos, kažin ar leis ligai gyvuoti.

Bal. Brazdžionis 5 psl.

Der Film beginnt in New York und zeigt, wie Jonas und Adolfas Mekas die erste Zeit nach 1949 verbrachten. Er führt in ihre Heimat Litauen, schließlich nach Wien, wohin sie, Mitglieder der Widerstands- bewegung, fliehen wollten, und nach Elmhorn, wohin sie tatsächlich kamen. Die nächsten Stationen: ihr Versteck und ein Lager für unerwünschte Personen.

po chicagos dangum

"Dievas sutvėrė būtį mūsų lietuvių, tokie turime ir būtį" — pareiškė suaktyvinin- kas ir žymus visuomenin- kas prel. Jūras, per Lietuvų Televiziją, sausio 27 d. Kun. Kezys, Lietuvų Foto Archy- vo vedėjas, rodė filmoje pre- lato Jūro gyvenimo dalelę ir ypač su juo kalbėjosi apie didelį Lietuvai kraštį — ALKos muziejų Putname. Prel. Jū- ras šiuo savo darbu paliks

P. K.

"Europos Lietuvis", spalio 16 d./73.

ŠV. KAZIMIERO PARAPIJOS ISTORINIAI METMENYS

(Paruošė kun. J. Gaudzė)

Spausdiname Montrealio lietuvių, susijusių su Šv. Kazimiero parapija istorinius įvykius, kaip yra paruošęs — bėda- mas vikaru kun. Jonas Gaudzė.

"Lietuviai šitos diecezijos, prisiartinę, skundžiasi Jums, prieš kun. B. Šlamą. Vietoje rūpintis dvasiniais reikalais ir vaikais, kaip patvažiavo, tik rūpi piniginiai dalykai. Pasėjo nesutikimus mūsų tarpe, sakykla naudoja privačiai pagiežai reikšti ir apkaltina nekaltus. Tas pakenkia tikinčiųjų jausmus. Kaikurie parapijiečiai Šlamą pažino kitur ir ką ten padarė. Montrealio lietuviai yra sugėdinti, turėdami tokį kunigą, ir vietoje geriau susiorganizuoti, didesnę moralinę dvasią pa- daryti, eina priešingai. Daugumoje, kurieėjo į bažnyčią re- gulariai, dabar vengia. Šlamas i Londoną atvyko 1901 metais i lietuvių parapiją, netrukus pakeitė komitetą narius, — dalykaiėjo blogyn. Dabar Londone yra kun. Matulaitis, kuris nurami- no lietuvius, sugrąžino seną komitetą ir viskas einasi gerai. Šlamas paliko skolingas 500 svarų. Palikęs Londoną 1902 m. pasirodė Glasgove Skotlande, kur buvo žinomas po pavardę Father Lizdeika. Kokią vietą paliko, vis staiga, be pranešimo parapijiečiams, nuo kurių išvežė pinigus, kurie buvo renkami bažnyčios statymui. Vėliau pasirodė St. Louis Mo., paskui nuvyko i Brooklyn N. Y. ten jis atidarė prekybą po vardu "At- las Mercantile Company". Prašome Jūsų padaryti pasiteira- vimą. Pasirašė: A. Jonikaitis, Jurgis Jonikaitis, A. Skrinška, A. Stasaitis, V. Kajeckas, Jz. Antanavičius, Jz. Karpavičius, M. Mašniskas, Jz. Šmiliginis, St. Plioplys, J. Šimkevičius. Lietuvių komiteto prezidentas J. Aleksandravičius, vice prezidentas A. Skrinška, kasininkas P. Varškevičia, sekretorius Baltusis".

I lietuvių skundą, kun. B. Šlamas atsako laišku Montrealio arkivyskupui, — rašytu 1908 m. vasario 1 d., adresas 142 Fullum St.

"Netelsingai kaltina mane, be jokių įrodymų. Aš kartais ne- imu už patarnavimą, o jei imu, tai nedaugiau, kaip oficialiai nustatyta (už jungtuves: 1 klasės \$ 25; 2 klasės \$ 15; 3 klasės \$ 10; 4 klasės \$ 7; 5 klasės \$ 5. Už palaidojimą suaugusio: 1 klasės \$ 25; 2 klasės \$ 15; 3 klasės \$ 10; 4 klasės \$ 7. Už pa- laidojimą vaikų: 1 klasės \$ 10; 2 klasės \$ 7; 3 klasės \$ 5; 4 klasės \$ 3. Iškilmingos šv. Mišios po \$ 3.).

Antra: sako, kad lietuvuose jausmai mano atžvilgiu blogė- ja, nes mane pažino anksčiau kitur. Bet kodėl pirmomis die- nomis man atvykus, keletas parapijiečių moterų mane pasi- tiko su džiaugsmu, o kada čia lankydamos parapijiečius, mielai padėjo tas pats J. Aleksandravičius — Allen, kuris dabar pasidarė visų neramumų kėlėjas.

Nesutarimas prasidėjo lapkritio mėnesį ir augo didyn. Ka- da aš paskelbiau, kad piniginiai reikalai ir kiti parapijos rei- kalai turi būti po kunigo priežiūra. Kunigas, turi būti su 3 ko- miteto nariais, piniginių reikalų tvarkytojas. Žinoma, jei jie būtų priėmė mano reikalavimus (pagal vyskupijos nurodymus),

būtų sustabdytas parapijos pinigų eikvojimas, — kai kurių as- meniškai naudai. Tiesa, yra lietuvių iš Anglijos, bet po kelių metų, nežinau kas su jais atsitiko. Londone kiekvieną sekma- dienį, po rinkliavos, nesuskaičiavę pinigų, tiesiai eidavo i sa- liūną (aludę) ir gerdavo i parapijos sveikatą. Vienas iš tokių čia yra A. Skrinškis, kuris priklauso parapijos komitetui. Po 3 perspėjimų, pašalinau ir pastačiau jo vieton kitą. Nuo to me- to, atstatytieji ir jų draugai, pasidarė atviri mano prieši. Jie sakė: kunigas neturi teisės prie parapijos pinigų, nes jis nori pagrobti juos ir išbėgti. Visur tos pačios bėdos su lietuviais. Aš norėčiau paminėti, kad Philadelphiaj J. Aleksandravičius — Allen, dalyvavo visokiuose neramumuose. Vedė nuolatinės kovas bažnyčioje, būdavo net sumuštų žmonių. Ten J. Aleksan- dravičius priklausė nepriklausomai bažnyčiai su nešventintu "kunigu", vardu Dilionis; o čia lietuvių parapijos pirmininkas ir žmonių vadovas. Jis netiki i jokią religiją. (Lietukas irgi da- ro triukšmą, prieš 4 mėn. čia teisme, jis buvo teisėjo paklaus- tas, ar jis tiki i Dievą?). Lietuviai neturi išsimokslinimo, o kada atvyko i laisvą šalį, jie pasimetė.

Tokie žmonės, kurie neturi tikėjimo, jie yra social-demo- kratai, pasidarė parapijoje žmonių vadais, iki tol, kol juos iš- vaiko kunigas. Tas pats buvo ir Londone. Aš čia įdedu liudiji- mą (testimonial) nuo Londono Kardinolo.

— Apie Glasgovą, tai netiesa, aš ten nuvykau iš Freiburgo (Šveicarija) i Glasgovą studijuoti universitete, ir tik Velykų laike, klausiau lietuvių išpažinčių ir nieko bendro neturėjau su parapijos reikalais. Priedu Glasgovo vyskupo liudijimą. (dabar randasi Montrealio arkivysk. archyve).

— Paskutinis paaiškinimas apie Brooklyną. Yra žinoma, kad lietuviškas laikraštis "Žvaigždė" — katalikiškas, kiti laikraščiai ateistiniai ir social-demokratiniai. Aš paėmiau mintį, — leisti katalikišką laikraštį Brooklyn; kad išvengus lietuvių kalti- nimo prieš kunigą, aš pasiėmiau pasauliečio vaidmenį. Pa- ruošiau laikraštį spausdinimui, bet prieš pradėdam spausdinti, mane kitas asmuo prigavo, nes neturėjau patirties. Mane įtraukė i kompanijos biznį, išleidome 50 šerų po 1 dolerį; kai kuriuos pardavėme, kitus davėme veltui, kad gauti rėmėjų. Po mėnesio, mano kompanijonas apgavo mane, — jis buvo didelis sukčius. Jį policija suareštavo, nes jau buvo išleiktojos ir ki- tur žmonės apgavęs už \$ 4000. Aš daug nuostojau per tą apga- viką, ir jaučiuosi sugėdintas tais darbais.

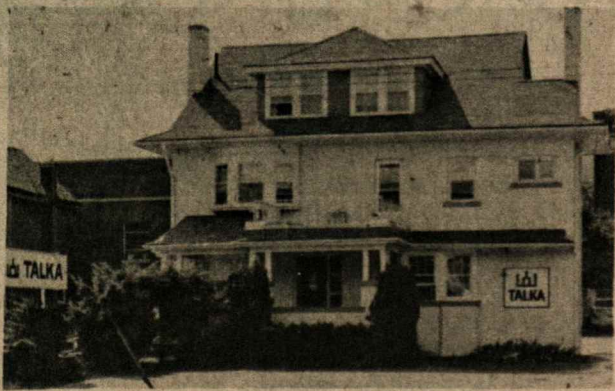
Aš atsakiau i visus kaltinimus. Čia yra pavojinga palikti parapijos pinigų žmonių rankose, nes šitie žmonės, kaip ir Amerikoje, nesigėdi sukurti nepriklausomą bažnyčią (tautinę). Todėl pinigai čia ir buvo visų nesutarimų priežastis. Pasira- šė kun. B. Šlamas." (Montreal arkiv. arch.).

Bus daugiau.

hamilton

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

įsikūręs nuosavuose namuose —

HAMILTON LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"

830 Main St. East, tel. 544-7125

Darbo valandos:

pirmadieniais	10 — 5 v.p.p.
antradieniais	10 — 5 v.p.p.
trečiadieniais	10 — 5 v.p.p.
ketvirtadieniais	10 — 5 v.p.p.
penktadieniais	10 — 7 v.p.p.
šeštadieniais	9 — 12 v.p.p.

Liepos—rugpjūčio mėnesiai ir prieš ilgus savaitgalius "Talka" šeštadieniais uždaryta.

Mokame už:

depozitus (P.C.A.)	6%
šėrus ir sutaupas	7%
už vienu metų terminuotus indėlius	8%
3 metams 3 1/2% ir 5 m. —	9%
Duodame:	
asmenines paskolas iš	11%
nekiln. turto paskolas iš	9 1/2%

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda. Nemokamas pilnas čekių patarnavimas. Parduodame "American Travelers" čekius. Užtikrinamas indėlių saugumas. Kapitalas — virš \$ 4.600.000

na išpūdį.

Prile rūbines grupelė vyrų kalbasi, jeigu ne tiek naujienoms, kiek lietuviškom pavardėm švystelėjusi vasario 18 "Toronto Sun". Sporto skyriuje, šalia nuotraukos buvo rašoma apie teniso žvaigždę Violeta Nešukaitę, kaip ji sėkmingai operuodama Anglijoje skina sportines pergales. Toronto prilemiesčio Mississauga sportininkai — tenisistai Paul Klevenas ir Birutė Plučaitė sėkmingai laimėjo stalo teniso varžybas Humber Colegijos Institute. Paleškojimuose Raudonas Krysčius, tarp kitų, išsiko Natalijos ir Elenos Musninkaitė, Marijos ir Romualdo Naujokų.

Sekmadienį prie pietų duotas Elenos Juknienės keptas morkų pyragas susilaukė balsų daugumos "labai skanus". Svetainėje jau pradeda pasirodyti pirmosios kregždės — iš pietų grįžta žiemavotojai. Jų tarpe P.Štuopis su ponla, skulptorė Elena Doclenė ir kt. S.Pranckūnas

LIETUVIŲ NAMAI

1573 Bloor St. W., Toronto 9, Ontario

Lietuvių Namuose bingo žaidėjų skaičius didėja. Pereltą trečiadienį ir penktadienį atsilankė apie 500 asmenų ir žaidimai nebebuvo nuostolingi. Tikimasi, kad žaidėjų skaičius greitai didės ir užpildys L.N.erdvies patalpas.

Kovo pirmoje pusėje suėję 37 dienų terminas, kai LN vakarinės dalies rangovas užbaigė darbus. Tada Lietuvių Namai turės sumokėti sulaukytus pinigų \$34,000. Lietuvių Namai kviečia savo narius ir visus lietuvius neatidėliojant pirkti LN paskolos laktus/debentūras, kad būtų galima šį išpareigojimą laiku atlikti. Visą statybos laikotarpį LN lietuvių kolonijos remiam, tvarkingai atliko statybos išpareigojimus, tikimasi, kad ir šį pasakutinį kartą lietuvių sėbės išpareigojimus įvykdyti.

LN Moterų Būrelio vedamų sekmadienio poplečių statul papuošti gražiais gėlių krepšeliais. Tuos gėlių papuošalus parūpino A. Paršėliūnienė ir pritaikė prie statulų B. Abramaitienė ir M. Vaitklienė. Todėl visoms nuoširdi padėka.

Turime daug geradarų. Vienas jų Povilas Baronas davė LN 50 dol., kad už jį būtų nupirktas virtuvės puodas. LN valdyba už tai jam yra labai dėkinga, nes virtuvėse geri puodai labai reikalingi.

L. Namuose sekmadienio poplečių metu vyksta jaunų lietuvių ir lietuvių varžybos, kas geriau lietuviškai surašys specialiai ant statul išdėtų gėlių, gyvulių, vaisių ar daržovių vardus. Pereltą sekmadienį varžybose dalyvavo 24 vaikai. Tarp gėlių išdėstytų gyvulių vardus geriausiai lietuviškai surašė Bernadeta Abramaitytė ir Valteris Dauginis. Atelnantį sekmadienį įvyks varžybos surašyti daržovių ir vaisių lietuviškai pavadinimus. Verbų sekmadienį bus varžybos valkučių suneštų verbų, o Velykų metu gražiausių margučių.

Paskolos laktų nupirko: po \$50 Tumosa Jonas, Melilūnas Mečys, Bleizgys Jonas.

Nario inasus įmokėjo: po \$175 Usvaltas Andrius iš Aylmer, po \$100 Namikas Elena, Sabaliauskas Juozas, Klšonas Bronius, Klšonenė Elena; po \$75 — Medžiotojų Žūklatučių klubas; po \$50 Rasišys Jurgis, Vaitkus Vacys, Lukošius Aldona.

VIOLETA NESUKAITIS

PAMINĖTA "PARAMA"

Nors lietuviški bankeliai — kredito kooperatyvai sparčiai auga ir apima didesnę savos bendruomenės narių dalį nei daugelis kitų bankelių, žinų apie juos plačiai paskleidžiamame kredito kooperatyvų mėnesiniame laikraštyje "Ontario Credit Union News" yra per daug šykštu. Tikrai dabar, vasario mėnesio numerioje paminėta "Parama", jos išskirtimo naujose patalpose progą. Idėta ir tarnautojų nuotrauka.

Ten rašoma, jog tokių narių patarnavimu yra suhku kam kitam "Paramą" pralenkti. Čia tiek nuosavybių paskolos iki \$50,000, tiek asmeninės paskolos iki \$5,000 duodamos tik už 8%, kuomet indėlininkams išmokama nuo 6 iki 8 1/2%. Beto nieko neimama už čekius bei elektros, gazo ir telefono sąskaitas. Pirminkas Herb. Stepaitis sakys, jog pagrindiniu kooperatyvo atelties tikslu yra įtraukimas kuo daugiau jaunimo, nes šiuo metu narių amžiaus vidurkis yra 50-55 metų.

Naujų patalpų atidarymo iškilms metu Ontario Kredito Kooperatyvų Lygos vedėjas "Paramos" pirminkulitėlkė tą progą atžyminti skydą.

• "NL" laikraščio parengimas gegužės 4 d., šeštadienį Lietuvių Namuose.

... IR GERAI IR BLOGAI...

(Atkelta iš 2 psl.)

Kanados ir aš (iš Vokietijos) rašo Arūnas Packevičius straipsnyje: "Esu dėkingas (Vilniaus) universitetui". Vaita Vėbratė irgi aprašo ten pat savo 10 sav. pobūvių Lietuvoje straipsnyje: "Kad Lietuva nebūtų pasaka". Ir dar N. ir K. Žygalis straipsnyje: "Išpūdziai iš kursų Vilniaus Universitete". Taipgi "Keletas" Nr. 5 iš 29 sausio 1974 m. Skirma ir Ramūnas Kondra — tai, pabūvoję Vilniuje ilgesni laiką (apie pusmetį mokslo reikalais), turėjo progos Lietuvos gyvenimą pažinti... ir

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiam TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA
6% už depozitus
7 1/4% už taupymo s-tas
8% už 1 m. term. dep.
8 1/2% už 2 m. term. dep.

IMA
8% už asm. paskolas
8% už mortgicijus

Kapitalas — septyni milijonai dolerių

Asmenines paskolas duodame iki \$5.000 ir mortgicijus iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupydydyje, bet nedaugiau \$2.000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$5.000.

Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas.

KASOS VALANDOS: kasdien nuo 10 val. iki 3 val. po pietų, išskyrus sekmadienius. Pirmadienį ir penktadienį nuo 10 v. r. iki 8 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta).

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West, Telefonas 532-8723 • Toronto, Ontario, M6P 1A6

ĮVAIRŲS SIUNTINIAI IR DOVANOS

į Lietuvą, Latviją, Estiją, Ukrainą, Sov. Sąjungą paprastu ir oru paštu.

Dovanos be maito: Motociklai, skalb. mašinos, televizijos priimtuvai, baldai, dytuvai ir t.t. Taip pat persiunčiame piniginius pažymėjimus (certificates), už kuriuos gavojeis gali pirkti prekių specialiose krautuose. Norint pasiųsti automobilį, prašome pirma pasiteirauti, nes automobilių skaičius yra ribotas. Siunčiame Jūsų sudarytus ir apdraustus įvairius siuntinius iki 19 1/4 svarų grynų svario. Turime pardavimui įvairių medžiagų ir kitų prekių. Sąžiningai ir greitai patarnaujame.

DARBO VALANDOS: TREČIADIENIAIS — UŽDARYTA. Pirmadieniais, antradieniais, ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 9 v. ryto iki 7 v. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 5 v. vakaro.

LIETUVIŲ Baltic Exporting Co. 480 RONCESVALLES AVE., TORONTO 3, ONTARIO. Telefonas LE 1-3098. Savininkai A. ir S. KALOZA

"Paramos" tarnautojų dalis (iš kairės) V. Dalindienė, D. Zaicarevič, E. Smilgis ir A. Ramanauskienė. Sedi S. Grigaliūnas.

savo išpūdzius klausytojams patiekė... be pagražinimų ir pajudinių. Tai buvo pranešimas, organizuotas Kultūrinio klubo Bostone. Ir šia žiemą yra jaunuolių iš Amerikos, studijuojančių Vilniaus Universitete.

Ar neužtenka tų pavyzdžių įrodyti, kad jaunimas, kuris amerikoneja, atsilankęs ir ypač kiek pagyvenęs Lietuvoje, neabejotinai sustiprėja lietuviybėje. Taipgi ir esama benuosavybinė santvarka Lietuvoje jaunimui naudinga pamatyti, kad jie patys esamą ten žemesnio gyvenimo standartą galėtų įvertinti. Dėl to santykiavimo su komunistiniais pareigūnais būtų galima labai daug ką pa-

sakyti, nes tai kontroversinė problema. Klekylienu atveju betgi negalima žavėtis tals neapykantos ir keršto jausmais bei velksmais, kokius vykdė prancūzai, ar lenkai, ar norvegai po II-ro pas. karo. Už kriminalinius velksnius kiekvienas yra atsakingas prieš teisėtos valdžios telimą. Gi linco telimas, vykdytas įvairiose po II-ro pas. karo šalyse, taipgi dalinai ir Lietuvoje, vokiečiams 1941 m. okupavus Lietuvą arba vykstant vėliau (po 1945 m.) partizaniniam karui Lietuvoje, nėra patelstintinas n-

lietuviybės išalkymo, nei vėli krakščiontiškos moralės po-

žlūrio. J. Valiūnas

Brockton, Mass.

toronto

POPIETĖ SAVUOSE NAMUOSE

Nežlūrint "August 1914" autorių Ignoravus mūsų kraštą, kai kur toje jo knygoje alikant Lietuvą Rusijos dalim, Solženicinas šiuo metu yra svarbiausiu pasikalbėjimo objektu. Gal dėlto, kad jis yra vienas iš jų, mūsų krašto pavergėjų. O gal, kad jis taip paprastai, tiesiog nei-tikėtina buvo išleistas iš už geležinės sienos. Dar kas i-domu sekmadienio popietel susirinkuslems svečiams tai, kad Toronto radijas, TV ir spauda gan plačiai ir išsamiai perdavė tą retąjį įvykį. Ypatingai visų trijų dienraščių pirmosiuose puslapiuose, vedamosiuose, straipsniuose ir net skaltytojų laiškuose mirgėte mirgėjo naujienos, nuomonės ir pasisakymai apie vis plačiau atsiveriančią tiesą apie laisvės pavergėją.

Tarp tų naujienų, kažkaip irgi simbolinai skambanti, vieno laiko pirmame puslapyje pasirodžiusi žinutė (The Star, vasario 15), kad 14,000 Toronto lietuvių, Vasario 16 minėjęs 56 nepriklausomybės sukaktyves ir tragiškąjį įvykį, kai 1940 m. bolševikai okupavo Pabaltijo kraštus.

Prie atskiriau stovinčio stalo sėdinti piliečių grupė kalbasi kiek pakeltais balsais. Jie diskutuoja praėjusį Vasario 16 minėjimą. Jie geris parengimu, idomia programa ir gausiais dalyviais. Tikrai tiek, kad nežlūrint ši-met turėtos erdvesnės salės, po trijų programos valandų, vyresni dalyviai pradėjo nebetišlakyti. Ypač tai jautėsi balkonuose ir arčiau scenos. Svarbiausia kalbėtoja dr. Elena Marijošlūtė-Valšienė padarė gerą, net pasigerėti-

atvykusi iš New Haven, Conn. padarė gerą išpūdį. Jauna, graži, tautiniais drabužiais pasipuošusi preligentė, nuoširdžiai paprasta pradžia tuoju užimponavo žiūrovus. Savo kalboje ji kvietė klausytojus peržiūrėti savąjį inventorijų ir atsikratyti užkietėjusių nuomonių. Ypač talkydamas priekabingiems ir nuobodems sentiesiems, patarė jiems atsiversti skaidresnėms, gilesnėms mintims. O visiems atidaryti akis ir išleisti daugiau šviesos. Telsindama savąją keilione į Lietuvą, preligentė pageldavo palikti tą kiekvieno individualiai sąžinei. O, kad ji rašo "Akiraštams" prašė jos nesmerkkti, nes ji rašanti ir kitiems laikraščiams ir net vedamuosius (Dirva). Tam patilustruoti, virš temos patlgėjo kalba kai preligentė paminėjo Ispanijos civilinio karo pabėgėlius ir jų problemas Meksikoje.

Tarp kitų kalbėtojų burmistras Crombie paskaitė proklamaciją skelbiančią Vasario 16-tai net tris Lietuvos dienas Toronto mieste.

Po oficialiosios dalies šalia gausių šokėjų, skudutinių, kanklininių ir mergaičių okto, pasirodė "Varpo" choras diriguojamas J. Govedo. Akomponavo nauja torontietė, modistė M. Valčiūnaitė. Bendra visuma chorąs pasirodė gerai. Daugumas choristų pasišventusiai veža tą našta jau 20 m. savo tarpe teturėdami tik du jaunus veldus. Bet susijungus su moterim, savo spalvingumu tarsis gėlėm sužydusiom tautiniais drabužiais pasipuošusiom, amžiumi daug jaunesnėm choristėm, "Varpas" padarė gerą, net pasigerėti-

AR JŪSŲ VAIKAI BUS

4 AR 5 METŲ

1974 SPALIO PIRMĄ DIENĄ?

JEIGU TAIP, tai Quebec'o vyriausybė, padedant prancūzų mokyklų komisijai, jiems disponuos vaikų darželius prancūzų kalboje.

JŪSŲ VAIKAI bus prižiūrimi visą dieną. Beaisdami, jie turės progos mokintis prancūziškai ir tokiu būdu pasiruošti frankofonų mokyklai.

Viskas yra veltui

TUO LABIAU, kad autobusų patarnavimas jūsų vaikus paims iš ryto jūsų namuose ir atvež popietų atgal, jums nekainuojant nei vieno cento. Tačiau, jie turės pasiimti maistą pietums.

ĮSIRAŠYMAS (ar pakartotinis įsirašymas) bus nuo kovo (March) 4 d. iki balandžio (April) 12 d. šiose vietovėse:

IMIGRANTŲ VAIKAMS PRIĖMIMO NUSTATYMO BIURAS, ŠVIETIMO MINISTERIJOS ŽINIOJE —

190 est. boul. Cremazie
Montreal, P.Q. H2P 1E2
Tel: 873-3744

GOUVERNEMENT DU QUÉBEC
Ministère de l'Éducation

ALBINAI BARZTUKIENEI

mirus, jos vyrui Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Garbės Pirmininkui Stasiui Barzdukui, giminėms ir artimiesiems reiškiamo gilių užuojautą -

Kanados Lietuvių Bendruomenės
Krašto Valdyba

calgary

VILNIAUS PAMINĖJIMAS

Vilniaus miesto įkūrimo sukaktis (650 m.) buvo paminėta Calgaryje š/m. sausio mėn. 26 d. Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Gedimino sugebėjimas valdyti kraštą, jo pasirinkimas leisti paramos savo valstybei Vakaruose, o ne rusų žemėse, nulėmė lietuvių tautos likimą. Savo kalboje K. Vaitkus išskatavo visus svarbiuosius lietuvių tautos įvykius Vilniuje, privedusius prie Nepriklausomos Lietuvos atstatymo. Be Vilniaus negali būti laisvos Lietuvos, brėžė kalbėtojas. Mažono elėraštį "Vilnius prieš aušrą" padėklamavo Lidija Armon. Prabėguslems laikams prisiminti G. L. Draugijos Valdyba pastatė scenos valzdėlį "Rambyno šventovė".

Ant aukuro ugnį kūrėno, tautiniais rūbais apsirengusios valdītutės: J. Baruta, A. Mackevičienė, M. Vanagaitienė. Jos ir senovines maldas atkalbėjo, prašydamos dievų pagalbos savo kraštui ir: "kad kiekvienas žiburėlis, kuris ne mūdėlių įkūrtas, būtų užgesintas". Prūsų gentys, kurios Gedimino laikais dar priešinosi Vokiečių Ordinui, ir kurios šaukėsi ne kartą Gedimino pagalbos, buvo pagerbtos Krivų Krivaitėlo malda. Išskėles Krivų Krivaitėlo lazda Ev. Armon padėklamavo sutrumpintą poeto Juozo Tysliavo "Tėve mūsų", baigdamas iš B. Brazdionio elėraščio "Iš tremto Sibiran liudijimas".

žodžiais: "esu žmogus patikęs gimtai žemei savo sieklą". Šviesas tvarkė C. L. Draugijos pirm. A. Mackevičius. Čiurlionio Ansamblio grota plokštelės muzika labai tiko paryškinti valdžiuojančiam momentui. E. Armon parūpino muzikos juosteles.

Vilniaus minėjimas ir po to sekė šokliai praėjo gražiai. Bet kokiam parengimui sėkmingai praversti būtina, kad atsilankytų 70 asmenų. Pastrodymai rengiami ne pelnui gauti, bet lietuvių vardui išlaikyti šioje apylinkėje. O suskaičiuoti 70 atvykusių lietuvių ir parengimus vis sunkiau sekasi. K.

london, ont.

Londono Apylinkės valdyba ir Vak. Ontario universiteto lietuvių studentų klubas suruošė Nepriklausomybės minėjimą Althouse College teatro salėje vasario 24 d. 3 val. p. p., Angliškai kalbėjo prelegentas Londono vyskupas J. E. Emmet G. Carter, o lietuviškai kalbėjo stud. Almis Kuolas iš Toronto. Koncertą atliko Clevelando vyrų oktetas, Margaret Neufeld, Jonas Čegys ir "Baltija".

Londono seimelis, susidedantis iš vietinių organizacijų atstovų, posėdžiavo vasario 3d. Šiluvos Marijos parapijos salėje. Sudaryta rinkiminė komisija praversti KLB Tarybos rinkimus. Tą komisiją sudarė sekantys: B. Misius, J. Aušrotas, V. Gudelis, A. Kudirka ir V. Vaitkus. Aptarus lietuviškus reikalus, patikslintas Londono apylinkės veiklos kalen-

dorius: vasario 9 d. Vak. Ont. universiteto studentų klubo šokliai; vasario 17 d. Šiluvos Marijos parapijiečių metinis susirinkimas; vasario 23 d. K. L. Kat. Moterų blynų vakaras; vasario 24 d. 3 val. p. p. Althouse teatro salėje Nepriklausomybės minėjimas; kovo 10 Kaziuko mugė; balandžio 7 d. Londono bendruomenės visuotinis metinis susirinkimas; balandžio 27 d. "Baltijos" ballus Centennial salėje; balandžio 18 d. K. L. B. Tarybos rinkimai; gegužės 12 d. Motinos Die nos minėjimas; birželio 23 d. Šiluvos Marijos Parapijos 10 metų sukaktis.

• Vasario 2 d. Šiluvos Marijos parapijos salėje Hamiltono teatro grupė "Aukuras" suvaldino nuotakingą Vytauto Alanto trijų veiksmų komediją "Anapus uždangos". Šis vykusiai ir beveik profesionaliai atliktas vaidinimas paliko labai puikų įspūdį 70-100 žiūrovų, kurie buvo tikrai maloniai pralinksminti veikalo intriga, artistų iškimumu ir režisūros talentu. G. P.

montreal

RADIO VALANDELĖS
10 metų sukaktuvės atšventė vasario mėn. 27 d. Labataus bravoro salėje.

Dalyvavo virš 100 kvieštųjų svečių. L. Stankevičius, Radio valandėlės įsteigėjas ir vedėjas padėjo visiems susirinkusiems, primindamas šios programos svarbą Montrealio lietuvių kolonijai. Tai vienintelė proga lietuvių vardui patekti į radio tinklų sąrašus bei išleisti biuletenius. Anot jo, nors ir nepatogų laiką turime, tačiau mums labai svarbu šią programą išlaikyti. Norint turėti patogesnį laiką, tektų skaičiuoti su daug didesnėmis išlaidomis, kada būtų sutelkimas nėra jau toks lengvas.

KLB Montrealio apkės pirm J. Štandulio sveikinimo žodyje išreiškė viltį, jog ši programa kaip ir kiti lietuviškos kultūros vienetai, išsilaikys ir tęs savo darbą toliau. Tą pačią progą, Montrealio Apylinkės valdybos vardu ištiekė 50 dol. dovaną. O svečiai pagal sąrašą Radio Valandėlės ištiekė virš 600 dol.

NL linki šiai programai, jos vadovui ir pagalbininkui V. Stankevičiui daug ištvermės ir sėkmės.

• Kovo 17 d. tuoj po pamaldų Aušros Vartų parapijos salėje. Onos Dr. ja ruošia mūsų choro vadovui sol. Antanui Kebliui pagerbtuves už jo d. delius nuopelnus ir nuoširdžią pagalbą ir pasitarimą. Kvietė visus atsilankyti. • Seselė Paulė ruošia valkūčius pirmajai Komunijai. Tėvai turėtų padėti vaikams, kad nepraleistų pamokų.

• Kovo 12 d. 7 v. 30 min. vak. lyvyks AV par. Komiteto susirinkimas klebonijoje.

V. Bačėnas All Seasons Travel, B.D.

2227 DUNDAS STREET W., Visais kelionių reikalais
TORONTO, ONTARIO
M6R 1X6
betkur pasaulyje skambinti
tel. 533-3531

KELIONĖ PO SAULĘTĄ PIETŲ AMERIKĄ

(Tęsinys iš praėito numerio ir pabaiga bus sekančiame numeryje. Įspūdių aprašymo pradžia antroje skiltyje. Atsiprašome skaitytojų ir autorius, NL.)
Po tokios kėlonės, net ročius ir jame gyvenančius lietuvius.

Grįžę iš kėlonės, nuste-bau, pamatęs pono Venckaus bute kompleksus Venecuėlos lietuviškos spaudos nuo pat pirmo pasirodžiusio numerio. Tai tikrai neįkainuojamas kultūrinis turas. Kol pavarčiau šiuos žurnalus, jau buvo vakarienių laikas, ir p. Gavorskas mus vežė į vieną idomų restoranų vakarienių, o iš čia į taką į stotį. Mano vadovai ir globėjai nesitėkėjo, kad aš čia tik vieną dieną būsiu, nes buvo paruošę man dar tolimesnę programą. Bet laikas spaudė ir reikėjo grįžti į Caracas.

Sekančią dieną, dar daugiau susipažinus su šiuo miestu, mūsų "brazilietis" ir mūsų "šoferis" p. Kiova vežė pas kun. A. Perkūną, kuris jau buvo užsakęs vakarienę pas seseles venecuėlėtes, kur įsai yra kapellonas ir joms 3 kartus į dieną lanko mišias. Tenka stebėtis, kaip tas energingas kunigas visur suspėja.

Kitą dieną p. Jūratė visur mane apvežėlo ir aprodė, ir sekančią dieną turėjau keliauti toliau į kitą kraštą Kolumbiją.

Sudieui graži Venecuėla ir jos nuoširdūs lietuviai!

Į Bogotą! Kėlonė trumpa, oras gražus, bet Bogotos miestas paskendęs debesyse ir nusileidus aerodrome pajunti, kad čia daug vėsliau, ir saulė jau ne taip dažnai šypso. Mat Bogotos miestas yra labai aukštas ant kalno.

Susisiekiu su Bogotos lietuvių bendruomenės pirmi-

ninku Dr. J. Zaranką, kuris kaip tik to momentu davė lietuvių kalbos pamokas vienam kolumbiėtui daktarui, kuris pasirodo, nori vesti lietuvių, o jį sakė, kad tol už jo netekės, kol įsai nepramoks lietuviškai.

Dr. Zaranka vėliniam universitete jau daugelį metų dėsto lotynų ir graikų kalbas. Jo dėka daug pavažinė-jau, pamačiau ir sužinojau apie šį kraštą - visur įsai man vadovavo. O viena dieną, la-bai ankstų rytą, jo dukters vyras inž. Grigaliūnas su savo džipu mus vežė virš 100 km. už Bogotos, į kaimą. Be-veik visą dieną praleidome kėlonėje ir matėme to, ko turistai neturi progos ma-tyti.

Artėjant Naujų Metų išva-karėm, ponai Zarankienė gražiai paruošė stalą ir sė-dėdami prie jo ragavom/či-liėtiška vyną, o sulaukus Naujus Metus gėrėm šampa-ną.

Žinoma, tą naktį neteko daug miegoti, o sekantį rytą, nors ir malonu buvo čia sve-čiuotis, bet jau buvo laikas grįžti namo.

P. Zarankų sūnus nuvežė į aerodromą, kur stovėjo di-džiulė žmonių eilė. Šis vyru-kas griebė mano čemodaną ir bematant atsidaro pačiam priekyje. Kolumbiėtos patar-nautojos, pamačiusios aukš-tą, gražų blondiną, kuris už-kalbino jas ispaniškai ir dar pasveikino su Naujais Me-tais, užmiršo visus kitus žmones ir tuoj pat priėmė mano čemodaną ir išdavė bi-lietą.

Lėktuvas pakilo virš Bo-gotos kalnų, iš paskos lydėjo saulė, lyg norėdama, kad aš pasinaudočiau jos paskuti-niais spinduliais...

CFMB

RADIO 1410 MONTREAL

LIETUVIŠKA RADIO PROGRAMA

KIEKVIENA TREČIADIENĮ, 11 VAL. VAK.

PROGRAMOS VEDĖJAS

L. Stankevičius, 1053 Altona Cr., Duvernay, P.Q. TEL. 669-8834

JUOZAS GRAŽYS

KAILIŲ SIUVEJAS

- Siuvu ir parduodu
- Taisau ir remdėliuoju
- Vasaros laiko saugojimas (Storage)

6396 Bannantyne Ave. Verdun, Montreal. Tel. 767-6183

W. Lapenat

GENERAL CONSTRUCTION REG'D.

89 Orchard Street, LaSalle, P.Q.

Ivairi industrinė ir komercinė statyba ir daržymas. Darbas atliekamas sažiningai ir prieinamomis kainomis. Taip pat INTERNATIONAL daų išpardavimas - tel. 366-5237 3895

Baltic Woodwork Co.

K. KIAUŠAS ir J. ŠIAUČIULIS

Daromas įvairios durys, langai, virtuvės kabinetai ir kiti įvairūs medžio dirbiniai.

547 Lafleur Ave., LA SALLE 650, P.Q. TEL. 366-3884.

BELLAZZI-LAMY INC.

(VAIRI MEDŽIO STATYBINĖ MEDŽIAGA:

Durys, langų rėmai, izoliacija, Ten-Test.

Masonite, statybiniai popieris, cementas,

B. P. išdirbiniai ir visa kt.

7682, BOUL. CHAMPLAIN LASALLE 366-6941

Jetté & Frères

VISKAS MODERNIEMS NAMAMS

Visi kiti vandentiekio ir šildymo taisymai ir nauji įrenginiai. Gazinių priemonių pardavimas ir įrengimas. Atstovaujame - Hydro-Quebec išnuomavimui karšto vandens tiekimą. Veltui įkainavimas.

Jetté & Frère Liée

Plumbing & Heating Contractors

140-2e AVENUE - 366-0330

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ \$709.00

1974 METAIS PRADEJANT NUO

ISVYKIMO DATOS: Balandžio 25 d.

Gegužės (May) 9, 16, 23, 30 d.

Birželio (June) 20, 27 d.

Liepos (July) 11, 25 d.

Rugpjūčio (August) 1 d.

Rugsėjo (September) 5, 12, 19,

26 d.

PUIKUS SUSIJUNGIMAS SU MONTREALIU IŠ VISŲ

DIDŽIŲJŲ KANADOS IR USA MIESTŲ.

REGISTRUOKITĖS DABAR!

Jau pratomas vietų ribotumas!

Parąpiname dokumentus JŲSŲ GIMINĖMS

išsikviesti iš Lietuvos.

Rašykite anglų kalba:

ADRIA TRAVEL SERVICE

4159 ST. LAWRENCE BLVD.

MONTREAL 131, P.Q. - CANADA

TEL.: 844-5292 844-5662

Jony's Photo Studio

1920 FRONTENAC ST. - MONTREAL, P.Q.

PORTRETAI - VEDYBOS - KRIKSTYNOŠ

SUKAKTUVĖS - MAŽAMEČIANŠ

VAIRIOS PROGOS

TEL. 525-8971

T. Laurinaitis

MIKE'S TEXACO SERVICE STATION

(M. RUTKAUSKAS)

POINTE CLAIRE, P.Q.

601 St. Jean Road.

Tel. 695-3823

• Atsistatriniai ir kapitaliniai automobilių remontai

• Degalai, tepalai, padangos ir kita

• Montrealečiams lengvai pasiekama greitkelio

Nr. 40 arba Nr. 20.

LaSalle Auto Specialist Reg'd.

7725 George Street • Taisymas ir dažymas automobilių

LaSalle, Que. • Pardavimas ir taisymas Chaparral

firmos snowmobile ir Moto firmos

snowblower ir taip pat motorinės

valtyės. Sav. G. Desrochers

TEL: 366-0500, 366-4203

JONĄ KARDELĮ PRISIMENANT

Pr. Rudinsko pasakyta kalba Montrealyje minint velionio mirties 5 metų sukaktį.

Nelengva kalbėti apie asmenį, kurio išvartyta vaga buvo tokia gili, kurio veikimo sritys buvo tokios plačios ir įvairios. Norint a. a. Joną Kardių apibūdinti kaip žmogų, kaip kultūrininką, kaip politiką ir kaip žurnalistą, reikėtų nemaža laiko ir nemažo pasiruošimo. Aš šįandien tenorėjau paliesi tik jo žurnalistinę veiklą ir tai daugiausiai tik tremties laikotarpyje, kai mūsų keliai susitiko.

Savaime suprantama, kad Kardelio vardas man buvo puikiai žinomas ir Lietuvoje. Kas nebus skaitęs jo redaguoto "Lietuvos žinių" dienraščio arba jo komentarus Lietuvos kultūrinio, visuomeninio ir teatralinio gyvenimo klausimais, kas nebus sekęs jo politinės veiklos Vakarų spaudos, nei politikos, nei kultūros, tai vistiek ta vardą būtų išgirdęs per Lietuvos operos solistę Elžbietą Kardellienę, išlikimą jo gyvenimo bendrą keletą.

"Lietuvių Enciklopedijos" daviniams J.K. pradėjo rašyti "Lietuvos ūkininką" jau nuo 1908 metų, taigi, būdamas vos 15 metų jaunuolis. Vėliau jis bendradarbiavo "Rygos garsė", "Aušrinėje", "Atelėje" ir kituose laikraščiuose. 1920 metais su J. Norkum jis išleido Zarasuose šafragrafuotą laikraštėlį "Akstinas". Tačiau profesionaliu žurnalistu J.K. pasidarė tik nuo 1923 metų, kai jis įstojė į atgailintų "Lietuvos žinių" redakcinį kolektyvą. "Lietuvos žinių" dienraštyje J.K. išdirbo iki pat 1940 m. liepos mėn. 9 d., kada sovietų okupacinė valdžia jį pašalino, o po mėnesio ir visai dienraštį uždarė. Vyriausiu "Lietuvos žinių" redaktorium J.K. tapo nuo 1928 metų.

Jono Kardelio redagavimo metu "Lietuvos žinio" išaugo į vieną iš moderniausių Lietuvos dienraščių. 1926 metais jų buvo spausdinama

tik 2,800 egz., o po kelių metų jau dešimterlopai tiek. Vietoje nuolatinių nuostolių dienraštis pradėjo duoti virš 200,000 litų metinio pelno. Centre dirbo 4 skyrių redaktoriai ir 3 reporteriai. Visuose Lietuvos apskrityse miestuose buvo apmokami atstovai ar korespondentai. Svarbesnės Europos valstybų sostinėse - Paryžiuje, Londone, Berlyne, Stockholme, Varšuvoje, Vilniuje, Prahoje, Madišne - buvo specialūs apmokami korespondentai. Jie savo žinias kasdien perduodavo telefonu ir diktografu, kuri Lietuvoje pirmosios išgijo "Lietuvos žinio".

Galima spėti, kad tokios staigios "Lietuvos žinių" pažangos dalininkais yra buvę ir kiti redakcinio ir administracinio kolektyvo nariai, tačiau Jonui Kardiui, kaip "laivo kapitonui", neabejotinai priklausė daugumas tos pažangos nuopelnų.

Man asmeniškai pirmą kartą su Kardeliu teko susitikti ir susipažinti 1946 metais Detmole, kai aš buvau Britų zonos karinės valdžios pakviestas vienu iš jų suorganizuotos Baltų Patalamosios Tarybos (Baltic Advisory Council) tautinio atstovu.

Nežinrnt materialinių sunkumų ir atelties netikrumo, tremties laikotarpiu Vokietijoje buvo labai gyvas savo kultūrine veikla. D.P. stovyklose steigėsi pradžios mokyklos, gimnazijos ir net Baltų universitetas Hamburge. Plačiai veikė įvairios mėgėjų grupės, choral, ansambliai. Augustdorfo stovykloje, prie Detmoldo, susisplėtusi Lietuvos operos aktorių grupė pastatė "Sevilijos Kirpėjo" operą, su kuria apvažinėjo beveik visas didesnės lietuvių stovyklas Vakarų Vokietijoje.

Labai natūralu, kad tokiose apstovose gimė mintis išleisti Britų zonoje lietuvišką laikraštį. Ta ideja buvo realizuota tais pačiais

Kalba Pr. Rudinskas

1946 metais "Lietuvių žodžio" savaitraščiu. Politiniai, ideologiniai ir kitoki susigrupavimai išsivyrė tarpe tada buvo jautrūs. Užtat organizuojant galimai pilnai atstovauti visas organizuotas išsivyrė grupes. Tenka pasidžiaugti, kad mums Detmole šita problema pavyko išspręsti labai sėkmingai. "Lietuvių žodžio" redaguoti buvo sudaryta trijų asmenų komisija iš Jono Kardelio, Prano Naujokaičio ir Vytauto Aušroto. Tie trys redaktoriai atstovavo tris pagrindines lietuvių vėkulas politines ir ideologines grupes. Jie savo darbą atliko be priekaištų.

"Lietuvių žodis" buvo vienas iš geriausių tuo metu išsivyrė lietuvių laikraštėlių Vokietijoje. Jo buvo spausdinama tarp 4,000 ir 6,000 egzempliorių, kadangi tik tiek popierio tedavė Britų karinė valdžia. Laikraštis išsilaikė iki 1949 m. pavasario, kol daugumas lietuvių išemigravo į Britaniją, JAV, Australiją ir kitus kraštus.

J.K. buvo "Lietuvių žodžio" slela, kadangi jam teko duoti tam laikraštui ir kryptį, ir išvaidą. Mat, p. Naujokaitis tvarkė literatūrinį skyrių, o V. Aušrotas - daugiausiai techninius leidimo reikalus.

1948 metais Kardelis persikėlė į Torontą, o sekančiu 1949 metų pradžioje "Nepriklausomos Lietuvos" leidėjas - Kanados Lietuvių Tarybos - kvietimu, į Montrealį, ir perėmė "NL" laikraščio redagavimą. Tą darbą J.K. dirvo iki pat savo mirties 1969 metais.

Šiandien, žiūrint į tą laiką iš 25 metų perspektyvos, tenka konstatuoti, kad J. Kardelio kūrimasis ir darbas Montrealyje buvo labai sunkus ir nedėkingas. Daugelis iš mūsų esame tų įvykių liudininkai ar net aktyvūs dalyviai, todėl būtų labai neat-sargu išsileisti į detalesnį jų nagrinėjimą. Tačiau visai jų nepaminėti būtų tolygu nutylėti tuos faktus, kurie turėjo lemiamos įtakos ir Jono Kardelio darbą Montrealyje, ir "Nepriklausomos Lietuvos" laikraštį, ir į visą Kanados lietuvių organizacinį gyvenimą.

Visas lietuviškas pasaulis šiandien žiūri su pasigėrėjimu į Kanados Lietuvių Bendruomenę, kuri organizaciniai stovi arčiausiai prie Pasaulio Lietuvių Bendruomenės kūrėjų skelbto idealo. Kanadoje nebėra organizacinių varžybų, nebėra nuomo-

NL AKCIJŲ VAJUS

Pradžioje NL laikraščio skaitytojų susirinkime sausio 27 d. Montrealyje atnaujintas NL akcijų vajas sukelti 20,000 dolerių. Šis vajas ir po susirinkimo skaitytojų tarpe randa gyvą pritarimą, kad sudarytų ekonominę bazę tobulėnėm spausdinimo priemonėm įsigyti bel namų remontui.

Anksčiau vykdyto vajas metu buvo parduota 213 akcijų (2,130 dol.). Dabartinio susirinkimo metu ir po jo išpirkta jau už virš 2,000 dol.

Šį kartą skelbiame dalį NL skaitytojų, kurie anksčiau ir šio naujo vajas metu pirko akcijų:

74. Pranas BASTYS, ilgametis NL skaitytojas iš Toronto, vlenas iš KLF stelgėjų ir populiariojo sukelti jam žim-tą tūkstančiu dol. Suprasda-

nų skirtumų dėl veiklos srėčių pasidalinimo ir kitų negerovių, kuriomis taip ryškiai tebeserga JAV lietuviai. Tačiau ir Kanadoje šita organizacinė vienybė buvo pasiekta tik po gana didelių konvulsijų. (Pabaiga kitame nr.)

• Dr. F. Jucevičius, žv. Kazimiero parapijos klebonas, išvyko ilgesniam laikui iš Montrealo. Jį pavaduoja pranciškonas iš Brooklyno, Rafaelis Šakalis. Prieš 20 metų baigė mokslus Montrealyje.

• NL spaudos biurus gegužės 11 d. James-Lyng salėje.

mas lietuviško spausdinimo žodžio svarbą, įsigijo NL akcijų.

75. Algis ADAMONIS, H. I. R. O. Adamonų Montrealyje sūnus, medelinos studentas, įvertindamas lietuviškos išalkymo svarbą, įsigijo 2 akcijas. Tai gražus mūsų akademinto jaunimo pavyzdys, kad ruošdamasi profesiniam gyvenimui, karti remia ir lietuviškos reikalą.

76. Kazys LUKAS, buvęs aktyvus Montrealyje lietuvių bendruomenės narys, gyv. Van-kuveryje, neužmiršta NL reikalų. Prie jau turėtų 10 akcijų, įsigijo dar vieną.

77. Dr. Juozas KASKUTIS, iš Toronto, T. Lietuvių verslininkų organizacijos steigėjas, NL bendradarbis, Antbolševikinio fronto kovotojas, prie iš anksčiau turėtų 10-ies, įsigijo dar 10 akcijų.

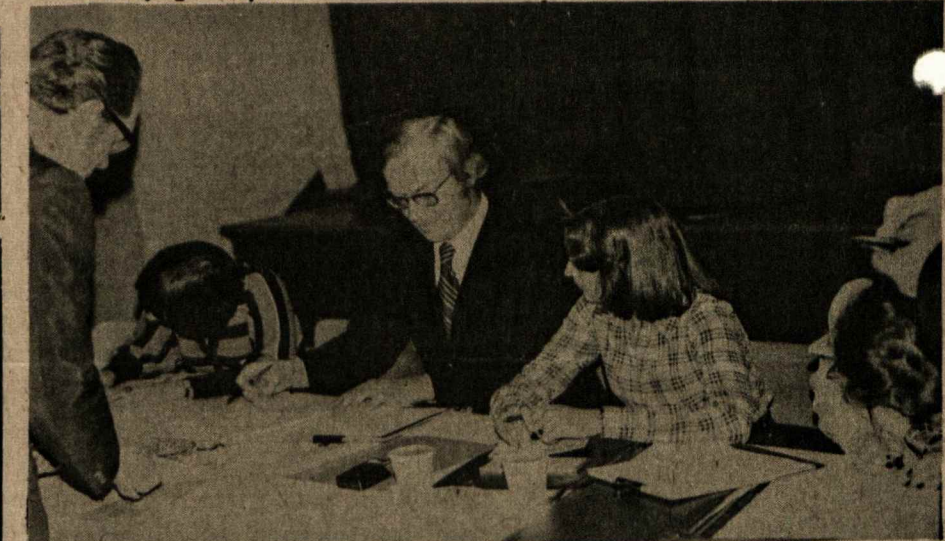
78. S. B., šeima iš Ontario, šalia turimų, įsigijo dar 10. 79. Dr. J. MALIŠKA, montrealietis, visada dosnus lietuviškiems reikalams, prie jau turėtų 7-ty, nupirko dar 10 akcijų. Gal būt, jis pasiekė pilnos ribos - 50 ties akcijų.

Parėmusiems savąją spaudą - įsigijusiems akcijų, NL valdybos vardu tarli nuoširdų ačiū! Tuo pačiu, maloniai kviečiu ir visus kitus nederiant stoti į naują pradėtų akcijų vajas eltes ir pagal galimybę jas įsigyti.

(Sąrašo tęsia kit. nr.)

J. ŠIAUCIULIS

NL akcijų vajas vedėjas.

Dr. J. Mališka isigijja akcijas per Vytautą Gruodį, NL susirinkimo pirmininką ir inkasentę K. Bendžiūtę. Nuotr. J. Šiaučiuo.

DOVANŲ SIUNTINIAI I LIETUVĄ ir kitas šalis

Prieš sudarant dovanų siuntinį savo giminingams Lietuvoje, pirmiausia pasitarkite su mumis, kas naudingiausia ir reikalingiausia jiems pasiūsti. Pavasario ir vasaros sezonui siūlome šias prekes:

Nepermatomo nailono medžiaga sukneli	\$10.00
Crimplene medžiaga sukneli	\$11.50
Crimplene medžiaga su blizgučiais	\$14.00
Nailoninės arba šilkinės skarelės	\$ 2.50
Komplektas moteriškų nailoninių apatinių drabužių	\$ 9.00
Gefiuro medžiaga sukneli	\$15.00
Labai gera angliška vilnonė medžiaga eilutei	\$42.00
Dirbtinis Mink kailis apsiaustui	\$50.00
Nailoniniai išsiginiai marškiniai	\$ 8.50

Priimame užsakymus: automašinų, motociklų, dviračių, televizijos aparatų ir kt. Persiunčiame pinigų tokiom prekėm, kurių iš čia negalima pasiūsti. Taip pat siūlome pasiūsti arba sau įsigyti "Olimpia" rašomasias mašinėles su lietuvišku šriftu.

BALTIC STORES LTD. (Z. Juras)

421 Hackney Rd., London, E. 2. England
Tel. 01-739-8734 arba 01-460-2592

Sudarome testamentus, administruojame nuosavybes, persiunčiame palikimus prekėmis arba pinigais į Lietuvą ir kitas šalis. Reikalaukite mūsų kainoraščių, nurodykite savo pageidavimus.

PIRKTI AR PARDUOTI

NEKILNOJAMĄ TURĄ PADĖS JUMS

V. Peteraitis

353-9960 / Namų 721-0614
UNITED TRUST REALTIES
7995 Blvd. Les Galeries. D'Aniou, P. Q.

Žemiausios kainos!

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd.

DRAUDIMO AGENTŪRA

6695 — 35th Avenue, Montreal 409

TEL. 727-3120 Namų 376-3781

Agentūra veikia nuo 1945 m.

Albertas NORKELIONAS, B.A. C.S.C., I.B.

Komercinio, privataus turto, automobilių, atsakomybės, gyvybės draudimas

NAMŲ STATYBA PABRANGO 30% PER PASKUTINIUS 3 METUS

AR JŪS SAVO GYVENAMĄ NAMĄ TEBEDRAUDŽIATE NUO GAIŠRO TAI PAČIAI SUMAI KAIP IR PRIEŠ 5 - 10 METŲ?

GAISRO - NELAIMĖS ATVEJU TOKIA APDRAUDA NEDENGIA NEI PUSĖS NAMO VERTĖS - YRA NUOSTOLINGA.

APSIDRAUSTI PILNAI NEDAUG KĄ DAUGIAU KAINUOJA.

PALYGINKITE MŪSŲ KAINAS SU GAUNAMAI PASIŪLYMAIS IŠ KITUR.

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
TEL: 722-3545

PHARMACIE Gagnon

ROBERT GENDRON LPH. PROP.

7626 CENTRALE LASALLE

366-9742

ATIDARA NUO 9 VAL. RYTO IKI 11 VAL. VAKARO

VIETA GERAI PASIEKIAMA IR PRIEINAMOS KAINOS.

DR. V. GIRIUNIENE

Dantų gydytoja

5330 L'Assomption Blvd.
MONTREAL
TEL.: 255-3535

Dantų gydytoja

DR. A. O. JAUGELIENE

1410 Guy St. pirmas aukštas,
11-12 kambarys
Tel: 932-6662; namų 737-9681.

Dr. J. Maliska

Dantų gydytojas

1440 rue Ste-Catherine Ouest
Suite 600
Tel: 866-8235, namų 488-8528

ADVOKATAS

RJ. Isganaitis BA, BCL

Insurance Exchange Building
276 St. James Street West,
Suite 525, Montreal, P.Q.
Tel: 842-1126, namų 678-3660

Dr. A.S. Popieraitis

B.A., M.D., C.M., M.Sc., L.M.C.C., F.R.C.S.(c).

Medical Arts Building,
1538 Sherbrook St. West, Suite 215, Montreal 109, Que.
Tel. 931-4024

NOTARAS

J. BERNOTAS, B.A., B.C.L.

5 Place Ville Marie IBM Building
Suite 417, Montreal, Que.
Tel. 871-1430

ADVOKATAS

J.P. MILLER, B.A., B.C.L.

168 Notre Dame Street E. Suite 205.
Tel: 866-2063; 866-2064.